

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92

† ANTON SUŠNIK

V nedeljo smo v Ljubljani položili k večnemu počitku moža, ob čigar smrti je zajokal cel narod. Bivšega ministra in poslanca prof. Antona Sušnika ni več med živimi. Težka bolezen, ki je več let glodala njegovo močno postavo, je dosegla svoj cilj. Prezgodaj se je zrušil mož, ki bi ga narod danes potreboval bolj, kot kadarkoli. Pokojnik je bil v resnici last celega naroda. Iz preproste kmečke hiše je vzrastel, iz srede svojega ljudstva — in v neprestanem delu za svoje ljudstvo se je žrtvoval ves in popolnoma. Težko je narodu, kadar vidi, kako se rušijo stebri, na katerih je slonela njegova usoda.

Eden takih vidnih stebrov našega naroda je bil pokojni Tone Sušnik. Po poklicu je bil profesor. Koliko dobrega lahko stori človek v tem odgovornem poklicu, ki vzgaja svet naroda, bodočo inteligenco, bodoče voditelje. Tu je bil pokojni mož na svojem mestu. Ne za reče v izpričevalu, ampak za življenje je vzgajal mladino, ki je v njegovem poštenem, praktično katoliškem življenju videla svoj vzor. Vendar čola ni dolgo ostala glavno torišče njegovega dela za narod. Kmalu je posegel tudi v javno življenje na socialnem in političnem polju. Ze pred vojsko je kandidiral v kuriji gorenjskih mest za deželni zbor. Po deželi je imel celo vrsto shodov, še več pa predavanj na raznih prosvetnih prireditvah. Svetovna vojna je tudi njega iztrgala iz kroga mlade družinice.

Vsi se še dobro spominjamo razburkanih in zrevolucioniranih poveljnih časov. Množice so bile vsled strahotnih let razdvojenae same v sebi in so nemirno iskale novih potov za bodočnost. Demagogi in hujskači so imeli one dni bogato žetev. Treba je bilo silnih napov in jeklenih živcev pri onih, ki so bili poklicani, da to nemirno valovanje obrnejo v pravo smer. Med temi možmi je bil tudi pokojni Tone Sušnik. Slovensko katoliško ljudstvo mu je dalo nalogo, da ga zastopa pri uredbi naše mlade države. Nalogo je vzel in jo je možato vršil. Osem let je bil poslanec krškega okraja. Kaj je bil on krškemu okraju, to ve najbolje ljudstvo samo. Neštetokrat ga je prepotoval do zadnje vasi, nešteto shodov, predavanj, sestankov in pomenkov je imel s svojimi volilci. Beračil je za podpore pri oblasteh, interveniral, delal pritožbe, svetoval, sam iz svojega dajal...

Ko so se poslanci starega parlamenta razšli, on ni prenehal z delom. Ker je poli-

tično delo zastalo, se je posvetil kmečko-strokovnemu. Dobro je vedel, da bo naš kmēt, čeprav tako močen po številu, vedno pastorek v družini drugih stanov, ako ne bo imel močne stanovske organizacije. V tej smēri je šlo sedaj pokojnikovo delo. Izdelal je podlago za močno kmečko stanovsko organizacijo, ki je

obetala lepe uspehe. Zal mu ni bilo mogoče dovršiti teh za kmeta koristnih načrtov.

Prav do zadnjega je bil kljub temu na delu za narod. Njegova hiša je bila tisočem njegovih prijateljev, ki so tako radi iskali tam nasvetov in pojasnil v vseh mogočih zadevah.

Pokojni Anton Sušnik je bil vzor slovenskega katoliškega politika in javnega delavca. Njemu delo za narod ni bila le prazna fraza, tudi ne osebna zadeva, ampak dolžnost. Bil je kot zvest vojak, ki je do zadnjega diha vztrajal na mestu, katerega mu je odkazalo ljudstvo. Med tovariši v Jugoslovanskem klubu je veljal za enega najbolj pridnih delavcev. Vsako nalogo je vzel kot nekaj resnega, važnega. Vsako stvar je dožgal do dna, predno je v parlamentu ali pri ministrih

javno dvignil svoj glas za pravice ljudstva. Ko je nekaj časa vodil železniško ministrstvo, je presedel v svojem uradu cele noči ob kupih aktov, da je bil v najkrajšem času točno poučen o razmerah, v katerih mu je bilo vršiti težko in odgovorno službo. Pokojnik je bil nesebičen politik. Saj vemo, kako lahko se skozabi človek, ki ima opraviti s tujim premoženjem, da ne zna več ločiti med tem kar je njegovega in kar je narodovega. Zapustil je solzno dolino dolino brez vseh sredstev in njegova družina je navezana le na skromno profesorsko pokojnino. Pokojnik je bil pošten politik in ne demagog. Kakor so bile včasih politične borbe v naši deželi ostre, zlati v poveljnih časih, vendar se je on znal vedno vzdržati na dostojanstveni višini dostojnega in resnega politika. Kadar se je njegova mogočna in imponantna postava pokazala na govorniškem odru, mu je vse prisluhnilo. Čolo taki, ki so prišli poslušati z nečednimi nameni, so obmirovali. Zakaj, njegova beseda je bila beseda moža. Ni hujskal, ni blatil vse-naokrog, ni obljubljal zlatih gradov, ampak povedal je tako, kakor je in kakor bi moralo biti. Njegovi, tudi politični shodi so bili kakor šola za poslušalce. Zato so se pa tako rade zgrinjale množice okrog njegovega govorniškega odra in odhajale polnih sre na svoje domove. Pokojnik je bil vedno dosleden katoličan. Ze kot dijak je bil v katoliških vrstah. V kat. akademskem starešinstvu je bil ugledna osebnost. Kadar je bilo treba v parlamentu braniti pravice Cerkve, zlasti glede vzgoje mladine, takrat je bil on vedno med prvimi, ki je dvignil svoj glas v obrambo.

Tudi »Domoljub« je s smrtjo pokojnikovo zadela težka izguba. Marsikak članek, ki je bil natiskan v našem listu, je bil delo njegovega peresa. Vedno se je dobro zavedal, kaj je časopisje in kakšno moč ima oni, ki ima časopisje v rokah.

Pokojni Anton Sušnik je legel v grob. Taka je volja božja. Eden gre prej po račun in plačilo, eden malo pozneje. Pokojnik je med zgodnjimi. Niti 55 let ni čakal. Marsikak načrt je odnesel s seboj v večnost, marsikdaj ga bomo pogrešali. Vendar rečemo: Zgodi se Tvoja volja! On je svojo odkazano nalogo dovršil. On je pokazal pot, ki jo mora hoditi oni, kateri hoče biti pravi učitelj in voditelj svojega naroda. Bog nam daj novih mož, ki bodo hodili pokojnikova pota pri delu za narod. In narod bo šel za njimi.

RAZGLED PO SVETU

Na evropskem odru

Svet je podoben velikemu gledališču, na katerega odru se neprestano vrstijo vedno novi prizori. Življenje narodov hiti preko deske, vedno nove slike se pojavljajo, pestre in zanimive, vedno nove osebe nastopajo — vse to dotlej, da nekoč pade zastor in zaključí dramo življenja človeštva. Treba dobrih oči in dobrega poslušanja za vse dogajanje na svetovnem odru, da ne izgubiš posameznih slik in s tem one vezi, po kateri so nujno dosledno povezane. Sicer gre življenje lahko mimo tebe in se v njem le še težko znajdeš.

Kako je na evropskem odru danes, šest-ajst let po onem strašnem prizoru, ki ga mu ni v tisočletjih para na svetovni pozornici? Tista slavna svoboda, ki jo je Evropa stoletja proslavljala in se je v njej razbohotelo evropsko politično in gospodarsko življenje do skrajnih meja, tista svoboda poedinčevega mišljenja in delovanja je v zatonu. Včeraj še so ji peli slavospeve pisatelji, državniki in gospodarstveniki, danes že se umika novim oblikam komunizma, fašizma in podobnim. Po desetletjih se zna iz novih pretiranj življenjskega načina tvoriti nov gospodarski in politični red, ki bo sliči staremu liberalnemu kot pač zamore sliči očetu sin. Zakaj življenje narodov se ne vrši v skokih, le v nepretrganem, postopnem razvoju.

Pa tudi zunanje lice prizora na evropskem

odru zadobiva novo barvo. Kdo bi si zamogel pred leti misliti, da se bo nekoč v Ženevi prijateljsko pomenkovali zunanji sovjetski komisar Litvinov z evropskimi državniki in pripravljali vstop Rusije v mednarodno organizacijo? Kdo bi si pred leti drznil misliti, da bo v Berlinu izrekal načelnik štaba napadalnih hitlerjevskih čet in član nemške vlade napitnice na čast jugoslovanskemu kralju in govoril o iskrenosti prijateljstva Nemčije do Jugoslavije? V Pragi snuje zunanji minister Beneš nove načrte za Podonavje, da z njimi premosti vstajajoči razdor med državnimi skupinami Srednje Evrope. Na jugovzhodu kuje minister Jevtič prijateljstvo balkanskih držav in poverja Jugoslaviji častno nalogo, da ohrani mir in red med balkanskimi narodi.

Razberi, kdor more, iz te slike prizore, ki se vršijo in spreminjajo iz dneva v dan na evropskem odru. Kaj vse avto doživi? Nemci, nekdanji zakleti sovragi, naglašajo napitnice Jugoslaviji! Turki in Balkanci se objemajo in poljubljajo na sestankih! Čudne politične kolobocije so to in čim starejši je kdo, tem bolj se naveliča gledati na take čudne pojave. (>Amerikanski Slovenec.)

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri
Centralni vinarni v Ljubljani

ITALIJA

s So se že začeli med seboj. Kakor med vladinovi v Nemčiji, je nastal tudi v Mussolinijevi fašistični stranki upor nekaterih članov stranke. Prvi mah tega upora je bila odstavitev veljaka Arpinatija, ki je bil te dni obsojen na petleten zapor na Liparske otoke. Kmalu za njim so zaprli še 20 vidnejših fašističnih mož. V vsem so zaprli 350 fašistov. Baje se tudi Balbo, minister za letalstvo, Mussoliniju nekaj punta.

BOLGARIJA

s Kako hočejo pomagati zasebnim dolžnikom. Po novem vladnem zakonu se znižajo zasebni dolgovi v višini do 300.000 levov trgovcem za 20%, obrtnikom za 30% in kmetovalcem za 40%. Enaka določila veljajo tudi za ureditev pogojnih dolgov. Na ta način nastalo izgubo bodo krile avtonomne blagajne, katerim bo država odstopila dohodke nekaterih davkov v skupni višini 220 milijonov levov

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu

Vrši vse bančne posle najkulantneje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No 2064-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLAN-

DUJA: No 1458-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 5967 Luxembourg.

Na zahtevno pošljemo brezplačno našo ček. nakaznico.

na leto. Vlada se zaveda velike žrtve, ki jo je s tem prevzela, toda ureditev notranjih dolgov prinaša na drugi strani tudi tako velike pridobitve, da se te žrtve tudi izplačajo. Predvsem pa je zagotovljeno socijalno in gospodarsko sožitje v državi.

NEMCIJA

s Pod kontrolo generalov. Kakor poroča francoski časopis »Paris Soire«, se je moral Hitler zavezati generalom, da bo v vseh važnih vprašanjih zunanje in notranje politike zahteval mnenje sveta generalov. Vsi važnejši sklepi vlade morajo dobiti predhodno odobritev najvišjih vojaških krogov.

AVSTRIJA

s Drobilž. V Svečah so pokopali Polajnarco, ženo bivšega tovarniškega delavca. — V Zelimljah so položili v grob Havzarjevca očeta iz Striholca. — Bivši koroški deželni glavar Kernmaier je bil povodom vstaje ugrabljen in predan dež. sodniji. — Ravnatelj kmetijske in obrtne bolniške blagajne Burda je črtal iz seznama pogodbenih zdravnikov sedem zdravnikov, ki so bili soudeleženi na uporu. — Koroške ljudske šole so bile po ukazu dež. šolskega sveta z 31. julijem zaključene. Povod je med drugimi tudi nepravilno zadržanje večjega števila učiteljstva ob zadnjem uporu. — Skupno je padlo v deželi iz vrst vladnih rednih in pomožnih vojaških čet do 40 mož, v vsej državi pa nad 80. Števila žrtev upornikov se ne da dognati. — 22. julija so hitlerjanci položili bombo tudi v hišo inž. Schumyja, a ni

obtokom ASPIRIN in s tem se odstranjujejo revmatične bolečine. ASPIRIN tablete so gotovo sredstvo proti prehlajenju in zobobolu.

ASPIRIN

Pravi samo z Bayer-jevim križcem!

V. z. Jugoslav. k. d., Zagreb
Oglas je reg. pod S. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

eksplozirala. — Pri rajhovskem posestniku Vögelitzu v Blatogradu so odkrili radio-oddajno postajo, ki je že druga te vrste v deželi. Posestnik je ubežal. — S 15. avgustom so izdali nove poštne znamke za 1, 3, 4, 5, 6, 8, 12, 20, 24, 25, 30, 35, 45, 60 in 64 grošev, za 1 in 2 šilinga. Znamke krasijo slike avstrijskih narodnih noš. — Strela je udarila v postlojpe posestnika pd. Bauernjakla v Grebinju in napravila škodo za 6000 šil. — Umrla je soproga dež. svetnika Ferlitscha v Blačah na Zili.

POLJSKA

s Posojilo za izboljšanje cestnega omrežja. Kakor poročajo listi, so pred zaključkom pogajanja Poljske o najetu angleškega posojila v višini 800 milijonov zlotov (skoraj 5 milijard dinarjev) za zgraditev avtomobilskih in drugih cest na Poljskem. Angleška družba, ki bi dala posojilo, se obvezuje, da zgradi v desetih letih 5.700 km cest in da bo pri teh delih zaposlila 50.000 domačih delavcev. Za protiuslugo pa bi morala Poljska dovoliti uvozne olajšave za angleške avtomobile. — Ali se ne bi moglo kaj podobnega doseči tudi pri nas? Če bi dovolili uvozne olajšave za kakšno tujo avtomobilsko tvrdko, bi pač nikomur ne škodovali, ker itak nimamo nobene domače tvornice avtomobilov. Sicer bi bi se morda tudi na drug način dalo dobiti denar za povečanje in izboljšanje cestnega omrežja, samo če bi bila pri nas volja malo boljša.

AMERIKA

s Posledice strašne suše. Po podatkih ameriškega kmetijskega ministrstva bo morala vlada izdati posebne podpore v pomoč kmetom, ki so bili prizadeti od suše. 60 odstotkov vse posejane površine je prizadeta od suše. Vsa škoda od suše se čeni v Združenih državah Sev. Amerike na 5 milijard dolarjev. Ker je primanjkovalo krme, so morali zaklati na dan po 200.000 glav živine. Skoraj za četrtino se je zmanjšalo zaradi suše število živine. — Ameriška vlada je sklenila, da poveča število suhozemске vojske od 118.000 na 165.000 mož, število oficirjev pa od 12 na 15 tisoč. Povečanje vojske bo veljalo Ameriko 35 milijonov dolarjev na leto

Evharištični shod v Ribnici

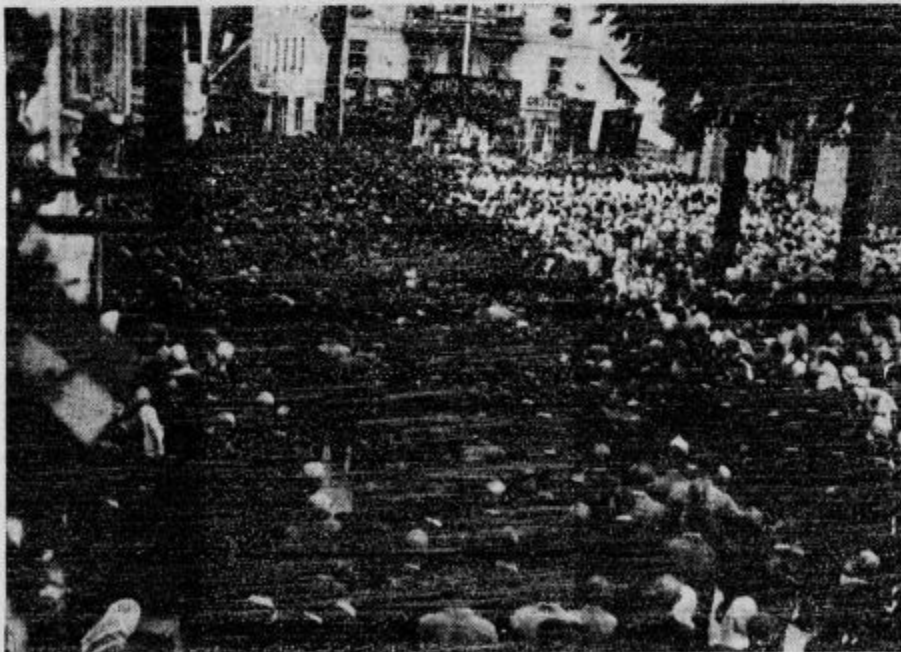
Če bi hoteli ostati zvesti navadi nekaterih časopisnih poročil iz naše doline, bi morali napisati številko 30.000. Toda naše ljudstvo zna šteti in čitati, zato ostanemo pri resnici. Osem tisoč katoliških Slovencev se je to nedeljo zbralo v Ribnici, da požive svojo vero, da obljubijo zvestobo Kristusu Kralju. Kljub temu, da se zaradi dežja celotna prireditve ni mogla izvršiti nemoteno do konca, je vendar bil namen prireditve dosežen in njenega vtisa dolga leta ne bo mogoče zbrisati. Morda bi bilo prelepo in za zunanost preveč, če bi ne bilo vreme onemogočilo slovesnega zaključka.

Veliko je že bilo sličnih prireditev po naši deželi, ki so se izvršile v najlepšem redu in zapustile neizbrisne vtise, toda z mirnim srcem lahko rečemo, da je nedeljska verska manifestacija v Ribnici prekosila vse. Je pa tudi cela dekanija kot ena družna tekmovala, kdo bo storil več. Po vseh župnijah so se vršile kot priprava za lepi dan evharištične tridnevnice. Ljudstvo je v obilnem številu prejemale sv. obhajilo tako, da so množice že notranje prerojene prihiteli, da dajo ziraza svojim čustvom.

Ribnica sama je nosila pezo dela in odgovornosti v dvojni meri. Cel trg je bil kakor prenovljen. Vse v zastavah, vencih in cvetju! Na koncu trga je bil postavljen oltar z mogočnim križem. Tudi sosednja Gorenja vas, ki je bila določena za zbirališče množice je bila okrašena na vse okusno. Niti ene hiše ni bilo nikjer, ki bi ne dala na svoje lice najlepše, kar je premogla.

S popoldanskim vlakom se je pripeljal prevz. g. knezoškof v spremstvu stolnega kanonika in župnika dr. Klinarja. Prevzvišeni se je takoj podal v spovednico, ki je bila oblegana pozno v noč in zgodaj zjutraj zopet.

Komaj je legel mrak nad dolino, je vse oživel. Po gorah in grčilih so zagoreli kresovi: pri sv. Ani, na Stenah, vse na okrog. Samo s čarobno razsvetljenega zvonika farne

cerkve so našli 42 kresov. Ribnica in Gorenja vas sta zažareli v morju lučk. Kolikor oken, toliko šopov cvetja, ožarjenih od množice gorečih sveč. Trda noč je že bila, ko je tudi okolica zažarela v lučkah. Vsaka vas se je zbrala pri domači cerkvi, odkoder je s gorečimi svečami in prepevaže nabožne pesmi krenila proti župni cerkvi. Nepozaben je bil ta prizor. Od vsepovsod se zgrinjajo ognjena reka, od vsepovsod doni na uho

govoru blagoslovil prevzvišeni gospod knezoškof. Med sv. mašo je vsa mladina pela tako lepo, da se je marsikatero oko zasolžilo. Vsi otroci so prejeli sv. obhajilo.

Med tem je bila že vsa ribniška okolica polna vrvenja. Nad 200 velikih in cela vrsta manjših voz se je pomikala po cestah. Od vsepovsod so se zgrinjali: iz Loškega potoka, Skočjana, Turjaka, Roka, s Krvavih peč... Večina množic se je zbrala v Gorenji vasi in

glasno petje, dokler se vsi ne združijo v ti-sočglavo množico, v morje luči, ki ga povziva ogromna dekanjska cerkev. Množice so jo napolnile do zadnjega kotička. G. stolni župnik dr. Klinar je v krasnem govoru razložil množicam veliko skrivnost Odrašenja in postavitve najsvetejšega zakramenta pred 1900 leti. Po slavnostnem govoru se je začela ura molitve z mogočnim ljudskim petjem. Ob enajstih je zavladala vsepovsod tihota.

Pred sedmo zjutraj je okolica cerkve zaživela. Okrog 700 deklic v belih oblekah in dečkov je v slovesnem sprevodu spremljalo v cerkev k blagoslovitvi novi prapor Mar. vrta. Prapor, krasno, umetniško delo šolskih sester iz Maribora, je po kratkem na-

se tam uredila v sprevod, ki je z godbami prikorakal na slavnostni prostor, katerega je med tem že napolnila množica domačinov in Dolenjcev, ki so prikorakali od druge strani. Vrli gasilec so z njim lastno resnostjo in požrtvovalnostjo vzdrževali red in tako omogočili, da je dobila vsaka skupina določen prostor. Krasen je bil pogled na zbrano množico izpred altarja, ki so ga obkrožale zastave in bandera. Pred altarjem nad tisoč otroških glav, za njimi pestre skupine narodnih noš, po sredi mogočen kordon gasilskih uniform, levo od njih morje ženskih rut, desna stran tega pa napolnjena s fanti in možmi.

Prevzvišeni g. knezoškof je v spremstvu številne duhovščine prenesel Najsvetejše iz cerkve na slavnostni altar. Iz tisočerihi gri je zadonela pesem »Castimo te! Nekaj nepopisnega so ti mogočni zvoki ljudskega petja, ki vro v silni mogočnosti pred prestol Najvišjega! Grobna tišina je zavladala, ko je zadonela po prostranem trgu nadpastirjeva slavnostna beseda. Beseda o modernem človeku, ki išče rešitve iz svoje reve, kakor jo je iskal svetopisemski izgubljeni sin, katero rešitev bo mogel najti le tam, kjer jo je našel oni: v naročju dobrega Očeta... Govoru je sledila sveta daritev, ki jo je spremljalo mogočno ljudsko petje pod vodstvom domačega g. organista in spremljano z godbo.

Komaj se je po sv. maši začela v najlepšem redu pomikati ogromna procesija, so pričele padati prve kaplje. Vse se je s strahom ozrlo na črne oblake, ki niso obetali nič dobrega. Ker ni bilo upanja, da bi prevedrilo, je odšla duhovščina z Najsvetejšim v cerkev, ta čas se je pa tudi začetek procesije približal cerkvi, ki je bila kmalu polna do zadnjega kotička. Otroke so morali zaradi gubeje spraviti kar v prezbiterij. Medtem, ko se je cerkev polnila, je vsa množica prepevala Marijine pesmi.

Po govoru g. stolnega vikarja Koščka se je zbrana množica posvetila prev. Sreč Jezusovemu. Po blagoslovu z Najsvetejšim so se množice pričele razhajati. Po msem je vedno rosilo, vendar so bližnji lahko prišli pravočasno domov, daljni pa so dobili primerno streho, predno je prišla prava ploha, ki je ceste kar preplavila.

★

Hudo je bilo marsikomu, ker se vsa slovesnost ni mogla zaključiti tako, kakor bi veliki dan zaslužil. Vendar ni bilo jeze v naših srcih. Če smo bili prikrajšani na zunanaj, so bila pa naša srca toliko bolj polna. In to je bil vendar glavni namen, zaradi katerega smo se zbrali. Ta namen smo popolnoma dosegli.

KAJ JE NOVEGA

Naša narodna cerkev

Zagrebski nadškof-pomočnik dr. Alojzij Stepinac je poslal vernikom naslednje lističe sledeče pismo:

Te dni prodajajo v Zagrebu javno po trgovinah knjižico s Strossmayerjevo sliki in nadpisom: »Nadškof Josip Jurij Strossmayer o narodni duši, njeni svobodi in edinstvu. Govor nadškofa J. J. Strossmayerja na cerkvenem zboru v Rimu o nezmisljivosti papeža.

Ker je namen te brošure, da čimbolj omrzi rimskokatoliško Cerkev in privede čimveč vernikov v zmoto in morebiten odpad od katoliške Cerkve, v smislu cerkvenega zakona opozarjam vse katoličane, da jim je prepovedano omenjeno knjižico kupovati, čitati, prodajati, ali sploh hraniti brez dovoljenja

Narodna cerkev, kakor jo zamislja pisec omenjene brošure, naj bo daleč od vseh katoliških vernikov. Kakor ni posebnega narodnega Boga za Angleže, posebnega za Spance, posebnega za Hrvate, ampak je za vse en Bog. Oče vseh ljudi, tako tudi ne more biti posebne narodne Cerkve. In kakor v računstvu enkrat eden je eden velja za vse narode in ni posebne matematike za Nemce, posebne za Francoze in posebne za Hrvate, tako je Kristus ustanovitelj za vse narode eno Cerkev. Naša narodna Cerkev, če že hočete govoriti o narodni cerkvi, je tista, ki deli z našim narodom žalost in veselje že skozi dvanajst stoletij, to je od dneva prihoda Hrvatov v današnjo domovino do danes. A to je rimskokatoliška Cerkev.

Čudežno rešen otročiček

Oni dan so se igrali otroci gostilničarja Steblovnika iz Podvina pri Polzeli. Na vrtu so bili vsi otroci, razen 17 mesecev stare Tilke, ki je jokala v sobi. Ko je slišal jokanje njen starejši brat, jo je prenesel iz sobe v kuhinjo, kamor bi se vsak čas morala vrniti mati. Ko je dečko odšel, se je mala Tilka skobacala iz kuhinje skozi vežo na dvorišče in od tod po klancu navzdol. Tik pod klancem pa je železniška proga, sredi katere se je Tilka vsedla.

Ni minulo več kot nekaj minut, ko pride izza ovinka vlak, za katerega se seveda otrok ni zmedil. Sele ko je bil vlak tik pred njo, se je otroče od strahu vleglo. Strojevodja je šele v zadnjem hipu opazil otroka, preden je zdrčal vlak nad njo, a že ni mogel vlaka ustaviti.

Medtem pa se je mati vrnila v kuhinjo in takoj pogrešila Tilko. Isti čas pa se je začel vlak ustavljati. Z zlo slutnjo je tekla k železniškemu tiru. Toda strojvodja ji je že nasproti prinesel jokajočega, toda popolnoma nepoškodovanega otroka. Mala Tilka je namreč k sreči, ko je vlak šel nad njo popolnoma negibno obležala sredi proge. Saj bi le en gib zadostoval in kolesje vlaka bi jo bilo popolnoma zdrobilo. Kljub temu, da ni bilo na otroku videti nobene poškodbe, je mati nesla otroka takoj k zdravniku, ker se je bala, da ji bo strah škodoval, toda tudi zdravnik ni našel niti telesne niti duševne posledice.

Tilko je res varoval njen angel varuh!

OSEBNE VESTI

d Naše izseljence v Nemčiji je obiskal na praznik Vnebovzvetja lavantinski škof g. dr. Ivan Tomažič. Pojde v istem poslu tudi v Belgijo in Holandijo.

d Za kanonika kolegiatnega kapltnja v Novem mestu je imenovan g. Kek Franč, ondotti kapiteljski vikar. Čestitamo!

d Na dušnopastirsko službovanje v južno Srbijo se je odpeljal 13. avgusta g. kaplan Viktor Zakrajšek iz Tržiča. Bog čuvaj vnetega duhovnika na njegovem misijonskem pohodu!

d 40 let je minulo, odkar je bil sprejet v delavnico bivše južne železnice v Mariboru kovač Martin Medvešek. Čast in priznanje prvoborniku katoliškega delavskega pokreta!

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin: čim več jih ima, več velja! Radenski Zdravilni vrelci jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene lansko leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni vrelci za zdravljenje tako koristen in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radenskimi, pa se boste tako odločili ter odlej vedno in povsod zahtevali izrecno Radenski Zdravilni vrelci. Zahtevajte obširno brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Slatina Radenci.

d 40 let že služi pri ptujskem veletrgovcu Orniču trgovec sotrudnica Katarina Kovačič. Zvestobi in delu čast!

d 70 letnico je obhajal 10. avgusta Anton Andolšek bivši večletni župan v Malih Lipljenih. Bog ohrani značilnega moža še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d 41.335 letnih žrtev jetike ima Jugoslavija, je izjavil minister za narodno zdravje dr. Novak. G minister je pravilno povdaril, da bo treba stopiti v boj z jetiko, ne samo kot z boleznijo, ampak tudi kot s socialnim pojavom. Torej bo treba pri glavi zažeti, z zdravljenjem. Da bi se le res zgodilo.

d Se nekaj o zdravniškem spričevalu za poroko. Zdraviliški preiskavi je podvržen samo ženin, ne pa nevesta. Zdravniško spričevalo na dan poroke ne sme biti starejše kot 10 dni. To bo dalo povod mnogim neprikladnostim, ker se okliet morajo izvršiti 15 dni pred poroko. Tako sta ženin in nevesta prisiljena, da se dasta najprej oklietati, potem še le gre ženin po zdravniško spričevalo. Če izpade pregled zanj neugodno, je poroka sredi oblicev razrita. Nečloveštvo je tudi v tem, ker zdravnik s svojim spričevalom lahko prepreči poroko, ne more pa preprečiti priležništva. Bati se je, da se bodo divji zakoni

še bolj pomnožili kot sedaj, ako ne bode posegel vmes poseben zakon. Za zdravniško potrdilo mora ženin plačati 20 Din državne in 5 Din banovinske takse v kolkih; tega ni oproščen nihče, če tudi spričevalo samo izdajejo državni in samoupravni zdravniški sromašnim brezplačno. Poleg tega je treba plačati za preiskavo krvi 50 Din, za zdravniško potrdilo pa pristojbino 60 Din. Če prinese ženin nubožno spričevalo, plača občina takso za preiskavo krvi in tudi pristojbino za zdravniško spričevalo.

— Pri boleznih srca in pospevanju žil, nagobjeno k krvavenju v možganih ter napadom mrtvo-uda zagotavlja naravna »Franz-Josef« grenčica lahko odvaja brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žil so dožnala, da »Franz-Josef« voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi.

d 150.000 ljudi na evharističnem kongresu. Evharistični kongres v Velikem Bečkereku v Vojvodini se je pretvoril v veličastno versko manifestacijo. Pontifikalne maše se je udeležilo okoli 150.000 vernikov. Po maši se je razvil po mestu veličasten spoved, ki se je končal zopet na Trgu Kralja Petra. Tu se je nato vršilo zborovanje, na katerem sta bili med drugim sprejeti tudi dve resoluciji. Po zborovanju je podelil nadškof Rodič navzočim papežev blagoslov, peveci pa so zapeli Te Deum.

d Gasilce sta nadzorovala te dni v Mariboru odposlanec inž. Dolenc iz Ljubljane in odposlanec zveze v Belgradu polkovnik Sarič. Pohvalila sta vzorno vstrojstvo, opremo in izvežbanost tamošnjih gasilcev in njih društva.

d Vojaške vaje. Od začetka avgusta do 16. oktobra t. l. se vršijo na Dravi vojaške vežbe II. pontonirskega bataljona v Ptuj, in to na prostoru med obema mostoma ter do 500 m nižje železniškega mosta. Vsled tega se obveščajo vsi splavarji in druge prizadete osebe, da je na označenem prostoru prepovedana vsaka plovba v delavnikih od 6 do 11.30, dalje od 13 do 19. Straža bo postavljena 1500 m nad mostom na desnem bregu in ima rdeče-belo signalno ploščo. Splavarji in druge osebe, ki se bavijo s plovbo, morajo za to znamenje pristati najmanj na 300 m. Ker se v tem času vršijo tudi nočne vaje, se od 20 do 4 zjutraj na tem prostoru prepoveduje vsak promet.

d Kdo ima denar. Ljubljanska kreditna banka je prodala Združenim papirnicam Vevče, Goričane in Medvode vlož. št. 284. k. o. Kapucinsko predmestje z vsemi na parc. 234 iste k. o. nahajajočimi se objekti za 1.810.000 Din. Ljubljanska kreditna banka je hišo s dvoriščem in drugim objekti ob Dunajski cesti januarja letos zdražila na javni dražbi. Na hišo so bili vključeni trije denarni zavodi za skupno terjatve 1.200.000 Din s pripadki.

d Novo kopališče so otvorili v Rogški Slatini.

d Da bodo prav resumell. Prebivalstvo je deloma napačno razumelo obvestilo mesarske zadruge, da se meso podraži za 2 Din. To je veljalo le za prvovrstno meso pitanih volov, med tem ko je vse drugo goveje meso, enako pa tudi telečje, svinjsko in koštrunje obdržalo stare cene. Veterinarski nadzornik ljubljanskega trga je z odločnim nastopom preprečil podražitev tudi drugega mesa.

d Mariborsko harmonikarji na Krku pri škofu Srebrnič. Mali harmonikarji iz Maribora so se mudili te dni na Krku in so bili

zelo veseli, ko je krški škof dr. Srebrnič povabil k sebi deco in starše. Dva dečka sta se mu s primernim pozdravnim nagovorom poklonila v imenu vseh, nakar je prevzvišeni nagovoril mlade Slovence z iskrenoljubnim srecem in jim vsejal zlata zrna ljubezni do svojega naroda in do svoje cerkve, pa je še njih starše potrdil v pravilno krščansko-domovinski vzgoji otrok. Njegova ljubeznivost, priskrbenost, domačnost in prijeten izraz njegove vzvišene besede je vse tople objel, da so se počutili kakor doma. Razkazal jim je svoj znameniti vrt s Frankopanovo kulo, a višek otroške radosti je bil, ko se je dal z deco slikati. »Véselo, véselo!« Ko so mu otroci še zaigrali in zapeli par veselih najlepših komadev, jih je peljal v svojo kapelico in podelil vsem svoj blagoslov. Vsakemu otroku pa je podaril malo spominčico z najlepšimi Marijinimi pozdravi in s svojim lastnoročnim podpisom.

d Lonec poln zlatega in srebrnega denarja iz leta 1729. v vrednosti 80.000 Din je našel delavec Novak v Čakovcu na Hrvatskem.

d Največ radia na svetu ima v sebi voda v kopalnici Topunsko pri Sisku. Tako trdi belgrajski vseučiliški profesor dr. Jovanović.

d Predržni tatovi so vlomili v litijsko sodnijo, okrajno glavarstvo in davkarijo in napravili nekaj škode.

d 7 milijonov Din za javna dela ima na razpolago zagrebška občina. Javna dela se prične še to leto. Večino denarja bodo uporabili za izpopolnitev kanalizacije.

d Novo sajenje šmarnice in izabele je pod strogo kaznimi prepovedano. Samo za lastno hišno uporabo sme vinogradnik obdržati od starih nasadov 500 trsov samorodnih. Banska uprava bo tudi letos podpirala zatiranje šmarnice s tem, da bo dajala po en trs za 2 iskrčena samorodnja.

d Število trgovin v Sloveniji je padlo v zadnjih dveh in pol letih za 2233. Ker so javne dajatke narasle v velikem obsegu, je ogrožen obstoj cele vrste novih podjetij. V kratkem se zbere trgovci na velikem zborovanju v Konjicah, da dajo duška svojemu razpoloženju.

— Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorog-ovega mila jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpijte nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatoroga tiči vsa taina in umetnost imeti snežno belo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z Zlatorog-ovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. Zlatorog-ovo milo je res dobro in — domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

d Pravilnik o obveznem zavarovanju avtobusnih potnikov je izdalo ministertvo. Najvišja zavarovalnina za smrt enega potnika znaša 25.000 Din. Vsa zavarovanja morajo biti sklenjena pri domačih zavarovalnicah, ki morajo nakazati trgovinskemu ministertvu 10 odstotkov vseh prejetih premij, katere bo ministertvo uporabilo za pospeševanje turizma.

d 4273 občinskih nameščencev je bilo koncem leta 1933 v Belgradu. Občina so veljali 101 milijon dinarjev.

d Ali nam bo še delal krivico? Med avstrijskimi hitlerjanci, ki so pribežali v Jugoslavijo, je tudi znani pliberški slovenozher dr. Herbst, ki se je zlasti proslavil s svojim

V. J. 4. - 34.

Kako prijazno je miza pogrnjena!

Vse se sveti: noži, vilice, žlice, leske — čejo se krožniki, podstavki, sklede. Ampak potem tisto pomivanje!

KAJ STORITI!

Malu Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetil!

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

psovanjem Jugoslavije in Slovencev za časa usodnega ljudskega glasovanja. Je tudi nekaj pravice v tem, če mora dr. Herbst sedaj prositi za zaščito »Windische Hunde« in »Serbische Schwejnes«. (»Slovenske pse« in »srbske prašiče«.)

d Na predvečer glavnega šolskega nastopa v Zagrebu, ki se je vršil ono nedeljo se je razletel na sodišču peklenški stroj, ki ni zahteval človeških žrtev. Policija je našla razstreljivo tudi v nekem stranišču, a je nevarno snov pravočasno odstranila. 20.000 Din dobi, kdor pripomori, da oblast storileca izslediti in zapre.

d Zveza srbskih kmetijskih zadrug je prevzela zaprešičko industrijo za predelavo mesa, ki že deset let ni poslovala. Nekoč je šlo iz Zaprešič zelo mnogo blaga v Avstrijo. Nemštjo in Češkoslovaško Sedaj bo ta tvornica zopet začela delovati, njen ravnatelj pa bo prejšnji njen solastnik g. Zlatarič.

d Sedanja oblika naših novcev je neprimerna tudi zato, ker se silno radi zamenjujejo. Neprijateljnost novega po 25 par pa izhaja baš iz tega, ker ga je tako lahko zamenjati za 1 ali celo za 10 dinarski novce. 50parski novce pa je skoraj premajhen. Pri tej priliki bi bilo tudi dobro, če bi poskrbeli, da ne bi primanjkovalo novcev po 10 in 20 Din, dočim je onih po 50 Din preveč, seveda ne v kmetijskih in delavskih žepih.

Dr. Ivan Drobnič
specialist za pljučne bolezni.
zopet redno ordinira.

k Praktična knjiga! Sadno vino ali sadjevec, spisal M. Humek, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani; cena izvodu je 10 Din. Knjiga je prirejena po najnovejših virih in lastnih izkušnjah. Nudi bogata navodila, kako sadjevec izdelujemo, kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno, zdravo in stanovitno pijačo. Knjiga se peča tudi z izdelavo kisa in uporabo sadnih tropin, da ne pridejo v nič; opremljena je z 42 podobami. Vsem sadjarjem to izvrstno brošuro najtopleje priporočamo.

— Ko se začne cevni posopjevati, deluje uporaba naravnega »Franz Josefovca« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi

NESREČE

d Pogorelo je 50 m dolgo posoplje v Spodnji Siški, sedaj last Petra Hartmana s Celovške ceste. V posoplju so imeli trije obrtniki svoje delavnice trpe precejšnjo škodo.

Na Dunaju je umrl general Kusmanek, branitelj Przemisla.

d V okolici Ptuja sta bila zopet dva požara; uničena je viničarija posestnika Ignacija Murka iz Podleknika ter stanovanjsko in gospodarsko posoplje posestnika Alojzija Perčuha iz Stražovceva.

d Več kot 30.000 Din vredna šupa je pogorela posetsniku Grušovniku Jakobu v Dobrenju v mariborski okolici. Vzrok: streha.

d Mlatilnica je šla čez njega. Na Dobrovo nad Ljubljano se je pripetila huda nesreča. Posestnikov sin Mihael Babnik z Dobrove, star 37 let, je peljal z voli mlatilnico, ki si jo tamkajšnji posestniki med seboj izmenjujejo. Med vožnjo pa so se voli splašili, podrli pod seboj Babnika, nakar so šla kolesa voza

čezenj. Babnik je dobil hude poškodbe po hrbtu, glavi, rokah in nogah. Zdrobljeni sta mu obe nogi. Babnikovo stanje je zelo nevarno.

d Pri padcu z avtobusa si je razbila lobanjo in nato umrla v bolnišnici 24 letna Pavčič Pavla, hči posestnika in perica iz Bizovika pri Ljubljani.

d Zgorela je viničarja v Osluševcih, last posestnika Martina Goloba iz Polenšaka pri Ptujcu.

d Požar je uničil 3 kmetije in 2 hiši v Podoerkvi pri Sarem trgu pri Ložu.

d 20 m dolgo gospodarsko poslopje so uničili ognjeni zublji posestniku in gostilničarju Ivanu Maliju v Lokah pri Kamniku.

d Do smrti je povozil neki motociklist posestnico Elizabeto Mori iz Kaplje na Kozjaku, okraj Maribor.

d V Rinži pri Kočevju je utonil 24 letni pekovski pomočnik Strehovec Erih. Padel je v vodo, a ni znal plavati.

NOVI GROBOVI

d Truplo tvoje pač strojni v gomili, ali časa tvojih del ostane. V Cirkovcih pri Pragerskem je umrla učiteljica Mici Sireelj. — V Dravljah pri Celju je preminul posestnik Anton Kolar. — V Konjicah je odšla po zasluženo plačilo Odar Julijana posestnica na Blatu. — V Mariboru so pokopali trgovčevce soprogo Mici Skrabl roj. Homma. — V Arelinu pri Vojniku je zapustila solzno dolino Marija Klinc. — V ptujski bolnišnici sta zapustila ta svet Liza Peklič, 21-letna hčerka posestnika iz Stanošincev in 68 letni Franc Zorko, posestnik v Mezgovcih. — Na Drebnovem griču pri Vrhniki je izdihnila 26 letna Marija Jelovšek. — V Gradcu pri Litiji je umrl Peterca Franc. — V Zagrebu je preminula Terezija Ebenspanger. — V Veliki Loki je odšla v večnost Marija Abolnar. — V Št. Rupertu na Dolenjskem je zapel mrtvaški zvon Pavlu Knezu, sinu trgoveca. — V Leskovcu pri Krškem je odšel po večno plačilo posestnik Ivan Pfeifer — V samostanu šolskih sester v Celju je odšla h Gospodu po večno plačilo sestra Ljudmila roj. Plemenitaš Jerica, doma od Sv. Križa pri Rogiški Slatini. — V Ljubljani so umrli: žena pekovskega mojstra Marija Zorko, soproga stražnika v p. Ivanka Šafer roj. Debeve, vdova dimnikarskega mojstra Ivana Rogel, čevljarski mojster Ivan Rozman, akademski kipar, profesor Ivan Jurkovič in ekspeditor v p. Anton Debeljak. Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Karitativna zveza v Ljubljani je z velikodušnim sodelovanjem preč. gg. župnikov in po naklonjenosti naših dobrotnikov širom ljubljanske škofije v letošnjih počitnicah poslala na dober zrak in krepko domačo hrano 120 dečkov in deklic (lani jih je bilo 105.) V prihodnjih dneh se bodo ti srečni in veseli malčki jeli vračati na svoje domove (do dne 2. septembra morajo biti vsi v Ljubljani.) Karitativna zveza vabi tem potom starše ali varuhe teh otrok, da se na praznik Marijinega rojstva, dne 8. septembra, z otroci vred udeležijo zahvalne službe božje, ki bo ob 7 zjutraj v Križanski cerkvi. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo za starše in otroke. Zahvalili se bodo pri tej priliki božjemu Prijatelju otrok

prav iz srca za vse prejete dobrote in ga prosili obilnega blagoslova za dobrotnike, ki so, čeravno morda sami večkrat v stiskah, tako obilno obdarovali našo ubožno, oddiha potrebno mladino.

d Pojdite z nami! Preloženo je eno najlepših letošnjih romanj — k Mariji Lurski v Rajhenburg, združeno s celodnevним izletom v Zagreb — na 8. in 9. septembra. Prevz. g. knezoškoof dr. Rožman gre z nami! Redne prijave in vplačila sprejemamo še do 28. avgusta. Podrobna pojasnila pošlje: List »Po božjem svetu«, Ljubljana, Tyrševa c. 17.

d Povratek letošnjih ameriških izletnikov. Ameriški izletniki, ki so 24. junija dospeli v domovino na dvomesečen obisk, odhajajo 20. avgusta iz Ljubljane, ter se vkrcajo na francoski luksuzni ekspresparnik »Paris«. Na povratku jih bode letotako spremljal priljubljeni slovenski zastopnik v Clevelandu Avgust Kollander. Pri slovesu nam zobjaki obljubljajo, da ne bodo pozabili povedati vsem onim, ki letos niso mogli priti na obisk, da jih rodna zemlja vabi z odprtimi rokami, ter naj se pridružijo izletu, ki ga Francoška linija organizira drugo leto na najnovejšem in najhitrejšem ekspresparniku sveta »Normandie«, ki bo šele prihodnje leto stopil v redni promet na progi Havre—Newyork.

Šivalni stroj ni tkalni stroj, to ve vsakdo, ali da morete tudi na šivalnem stroju izdelovati tkanini podobne izdelke, to ve malokdo. Prepričajte se sami in še danes zahtevajte pri svojem trgovcu, da vam postreže z najnovejšim izumom PST Patent Stopf Twist pripravo, ki omogoča krpanje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj mnogo hitreje in lepše nego na roko.

Jožef Marija Jacquard, ki je l. 1808. iznašel prvi tkalni stroj. Umrl je 7. avgusta 1854.

Strašna suša v Ameriki: Prizor s pašnika v državi Oklahoma, kjer cepa živina od žeje in lakote.

Obleke iz papirja so začeli nositi v Ameriki. Obleke vzdržijo baje tri mesece.

Skladišče dinamita je zletelo v zrak blizu Hirošime na Japonskem.

Največji tambor-major v angleški mornarici Hammond pred vrhovnim poveljnikom britskega brodogojstva admiralom Beatty-jem, ki si je dal moža predstaviti

5000 ljudi je umrlo za kugo v Indiji in to samo od konca junija dalje.

Prihodnje splošne volitve v Angliji bodo maja meseca 1935.

Vsako politično udejstvovanje je prepovedano romunskim oficirjem.

Dvošilinske novce s podobo dr. Dollfusa izda v kratkem Avstrija.

Pravi voditelj zadnjega avstrijskega upora je bil odvetnik dr. Wächter, ki je skušal pobegniti v Nemčijo, a so ga prijeli.

200 ton poljskega sladkorja je prislo ondan v italijansko Genovo.

V smrtni sobi Hindenburga so visele slike Viljema II., Bismarcka in generala Ludendorffa.

PO DOMOVINI

Tisot tristo...

(Laporje)

Nekaj veličastnega je priredila naša farna družina prvo nedeljo v avgustu. S približno 100 nastopajočimi je vsa v lepi elegi na prostem ob cerkvi priredila igro o izgubljenem sinu. Živa pridiga je bila to. Sin je predstavljal grešne župijane, oče dušnega pastirja, brat pa je zastopal ostale. Globoka potreba takega ljudskega mistijona se je pokazala na naravnost triumfalni udeležbi: nad 1300 jih je prišlo od vseh strani iz vsaj 10 dekanij, da jasno in glasno apričajo voljo do svojega katoliško-slovenskega bistva. Do solz ginjeni in v aree pretepeni so se razšli v misli: Lepo je bilo v Laporju! Še in še pridemo!

Požar

(Loka v Tuhinju)

V ponedeljek, dne 6. avgusta, ob pol 3 zjutraj nas je zbudil glas zvona. Goreti je začelo gospodarsko poslopje Ivana Malija, po domače Suviniča, z Lok. Zločinec je zažgal seno, nakar je bilo v trenutku vse poslopje v ognju. Gasilci so bili takoj na lieu mesta in so ogenj omejili. K areči je bila čisto mirna noč, da je bilo lažje obvarovati sosednje hiše in pa kozolec, ki je stal poleg gorečnega poslopja, poln žita. Zorelo je vse seno, drvarnica in ostreže, katero je bilo krito z opeko. Prosimu merodajne oblasti, da posvečajo več pozornosti raznim zločincem in postopacem. Vsaga hučega reši nas, o Gospod!

Razno

(Prečna)

Naš koleki upravitelj Zupančič Jože je šel v pokoj. Bil je 23 let v Prečni. Ves čas je oskrboval tudi cerkveno petje; zato smo ga radi imeli. Njegova žena mu je vedno pomagala. Ob prvih petkih in ob raznih pobožnostih je poskrbela za petje. Zelo jo bomo pogrešali tudi radi tega. V terek je g. upravitelj pri sv. maši še enkrat sedel k harmoniji — ogle so potre — gospa, sin Slavko in hčerka Marica, so pa vneto med sv. mašo prepevali. Tako so se najlepše poslovili od Prečne. Za vse — Bog plačaj celi družini! — V Prečni do-

bimo veliko opekarno. Košir, Tomšič in Sedej so že kupili stroje. Zdaj delajo peč, ki bo najmodernejše urejena in bo prva te vrste v Jugoslaviji. — Naš novomašnik g. Turk Alojzij je že odšel pasterovat v skopljansko škofijo v južno Srbijo. Mi bi ga bili najraje kar tu obdržali, pa ga nam Bog ne pusti. — Tabora Marijinih vrtecev na Trški gori, s katerim smo bili vaj zadovoljni, se je udeležilo 143 naših Marijinih otrok. Vseh udeležencev je bilo pa nad 1100. — Ker je od 703 volitev nove občine volilo le 78, mnogi še ne vedo, da je izvoljen g. Drenik za župana.

Iz zagrebske torbe.

(Zagreb)

Vse brač! Nogomet, tek, skok... Kdo ve kaj vse ima v svojem programu šport. Pa niso imeli Zagrebčani v teh stvarih dobre greče. Kar sram jih je bilo, da so jih ljubljanski nabrisali. Ej, kaj si pa mislil Zagrebčan pa »ljubljanke srajce«. Pa kaj se hoče. Taka je bila ugotovitev sodnikov... pa tega je že nekaj tednov. Kar vedno in vedno so se domislili in ugibali kako je bilo kaj tega mogoče. No pa so se potolažili s tem: kaj kmet pozna najbolje svoj zevnik... Ljubljančani pa svoje igrišče. Tudi na Dunaju so doživeli letos grd poraz. Pa nič zato. Sedaj vzemo, da so odnesle evropsko prvenstvo zagrebske hazenašice in to je tisto, kar je še več: v Londonu. Lahko se bodo sedaj pomirili. Te dni se pa vrše v Zagrebu balkanske igre. Iz vseh balkanskih držav so prišli sme številni skakalci in tekači in sportaši... Samo da je občinstvo že precej naveličano vsega tega, tako da gledalcev kar ni v tistih množicah, kot bi jih hoteli tekmovalci. — Bata bo postavil nebostičnik. Za dve nadstropji bo višji od ljubljanskega. So se že veselili v Zagrebu: bomo zopet dela dobili! Pa jih je ta Bata ukanil. Pravijo, da bo kar gori na Češkem napravil železno hišo, pa jo bo pripeljal v Zagreb — seveda razstavljeno in tu jo bodo samo zložili, malo porajhali, pa bo dobra za čevlje in za ljudi. — V Mariboru se hvalijo z Mariborskimi dnevi. Zagrebčani pa že napovedujejo jesenski velesojem, ki pravijo, da bo »nekaj lepega«. Sai tako je vedno rečeno. No, nekaj bo kar gotovo lepega, in upamo da tudi dovolj, da se

bo splačalo pogledati. Prav tiste dni namerava prirediti »Varstvo« iz Ljubljane romanje v Rajhenburg in Zagreb. Saj bi se to romanje imelo vršiti že sedaj, pa bo še bolj uместno pozneje o Mali maši, 8. in 9. septembra, ko bodo romarji lahko ogledali tudi zagrebski velesojem. — Mi iz Zagreba jo pa mahnevo v nedeljo, dne 19. avgusta, na Svete Gore na Bizeliskem, da poromamo tja k Mariji in da vidimo, kako letino je Bog dal onemu lepemu kotičku slovenske zemlje.

Mladi umirajo...

(Drenov grič pri Vrhniki)

V cvetu mladosti je nebeška Vrtnarica utrgala Marijo Jelovškovo in jo presadila na rajске grečice. Pridna in priljubljena je bila rajna Mici. To je pokazala nedelja, ko so jo iz bližnjih in od daljnjih vasi v trumah prihajali kropiti. Bila je posuda s cvetjem, ki so ga še vedno in vedno donášali. Na zadnji poti so jo spremljale Marijine družbenice z zastavo in ena se je poslovila od nje. Rajna je bila vneto prosvetna delavka, zato so jo gasilci spremlili v kroju in ji zapeli ob grobu. Kakršno življenje, taka smrt!

Otroški labor na Trški gori

(Št. Peter pri Novem mestu)

Kaj takega še ni bilo na prjazni Trški gorit Nad 1100 otrok iz Marijinih vrtecev novomeške okolice se je v torek 7. avgusta zbralo s svojimi voditelji na gori. Cele procesije voz, okrašenih z rožami in vencii, so se pomikale proti gori. Pejje in vrisk mladih grl je donelo iz polja in vinograde. Na gori je slovesno pritrkovalo in nihče skoraj se ni mogel premagati, da bi doma ostal. Nekaterim, ki se za otroke boje in jim ni prav, da plavajo po božjih vodah, ta slovesnost ni bila po godu. Ob 10 se je velika cerkev napolnila do zadnjega kotička z mladimi romarji; mnogi so morali ostati zunaj. Šmihelški župnik g. Viktor Turk je govoril otrokom nad vse prirčno o ljubezni do Marije. Pri sv. maši so vsi otroci lepo peli. To je bilo zares ljudsko petje. Kaj podobnega ne doživis zlepa. Po končanem svetem opravilu so otroci zborovali pod lipami. S kako korajžo so nastopali ti mali pridigarji in govorniki. Deklamirali so in peli, da je bilo veselje! Slavnosti so se udeležili tudi salezijski kolonisti iz Otočca. Njihov kuhar je otrokom zapel nekaj lepih kupletov in napravil veliko dobre volje in smeha. Popoldne po odmoru se je vsa množica uredila v lepo procesijo in šla za Marijo, ki so jo nesli štiri fantje. Po procesiji

KRIŽEV POT

(Nadaljevanje.)

Podal se je za Dunstanom v svoje stanovanje in razmišljal o čudnih dogodljajih svojega življenja; iz dna duše je bil vesel, da mu kruta usoda ni usodila, da bi omadeževal svoj meč, posvečen križu, s tako zlobno krvjo in z lastno roko usmrtil očeta ženske, ki jo je ljubil.

Ko se je nekoliko umiril, je prišel do zaključka, da mora tudi Beatrika biti v Jeruzalemu; Curboil jo je bil gotovo pripeljal iz Angleške, da mu ne bi pobegnila; nobenega čvoma ni bilo, da je nameraval usmrtili njega, svojega sovražnika, preden bi se vrnil nazaj na Angleško.

Prišedši domov, je našel malega Afrika, ki je sedel na nizkem pragu; njegov čvrsti saksonski obraz je bil rdečkast od svežega jutranjega zraka, debele roke so mu visele preko kolen, modre oči pa so zrle na uliico. Ko se mu je Gilbert približal, je vstal in snel volnato čepico z glave.

»Prav si storil, Afrik,« je rekel Gilbert; »topot si mi drugikrat rešil življenje.«

»Dobra pušica je bila tisto,« je odgovoril Afrik pomenljivo. »Dve leti sem jo nosil seboj v tulu in jo močno zostril. Zal mi je samo, da jo je tisti človek zlomil z glavo, ko se je zgrudil po tleh; hotel sem odrezati jekleno ost, da bi jo še enkrat uporabil; kar sem slišal

stopinje za seboj in odhitel, da bi me ne zgrabili kot tatu.«

»Izvrsten je bil strel,« je rekel Gilbert in odšel v hišo.

XII. poglavje.

Zgodaj v jutro jebilo, ko so našli mrtvega Arnolda; in večerilo se je, ko sta Gilbert in Dunstan hodila z nekimi mladim Judom proti vratam sirijske hiše, ki je stala na vrtu v starem delu mesta blizu Sijonskih vrat. Ves dan sta križem Jeruzalema iskala ter vsepovsod povpraševala po vitezu, ki je pred kratkim dospel s svojo hčerjo; ampak nikdo jima ni vedel ničesar povedati; Arnold je bil namreč potrošil mnogo denarja, samo da je našel samotno hišo, kjer bi lahko dobro in varno čuval Beatriko, on pa bi šel in poiskal Gilberta ter ga umoril; tam bi se tudi sam lahko skrival, ako bi ga zasledovali. Tako sta dolgo vse zaman povpraševala po mestu, kar sta uzrla dečka, ki je sedel ob cesti ter jokal in tarnal po jutrovskem načinu. Vodnik, ki je bil tudi Jud, ga je vprašal, kaj da mu je; deček je povedal, da je njegov oče odšel na pot ter pustil njega, svojega edinega mladega sina in njegovo mater sama doma. Kmalu nato je prišel krščanski vitez s svojo hčerjo in nekoliko služabniki, ki bi rad najel hišo za nekaj časa, ker mu je ugajala; ker je po tolmaču objubil dobro plačilo, smo mu hišo prepuščili, a doslej še ni ničesar plačal. Davi pa je videl kristjane, ki so nesli mrtvo truplo tega viteza, da ga pokopljejo; hotel je v do-

mačo hišo, toda služabniki ga niso pustili noter ter mu zagrozili, da ga pretepejo. Zdaj je v velikem strahu, da ne bi oče prišel naenkrat domov ter kaznoval njega in mater zaradi tega, ker sta dovolila, da so v hiši nastanili tuji, ne da bi bili količkaj plačali.

Ko je Gilbert spoznal, da je našel pravo sled, je brž dal fantu denarja, da bi bil bolj korajžen; potem je pa prosil tolmača, da naj veli dečku, da jih pelje do svojega doma, rekoč da se bo sam Gilbert podal v hišo in četudi bi se mu vsi služabniki postavili po robu. Deček je spravil denar in ko je z objokanimi očmi premeril Gilberta od glave do nog, je šel z njimi in ni več jokal; vitezove stopinje so bile hitre in lahke; saj mu je zopet zasijalo upanje, ko je že začel dvomiti, ali je Beatrika sploh bila v Jeruzalemu.

Hiša je bila nizka, bela in je stala na koncu majhnega vrta, na katerem so v ravnih vrstah med obsekanimi kamni rastle palme in pomladanske cvetlice. Pot je bila dobra in trda ter pred kratkim pometena, in je peljala do hišnih vrat, na katerih je bilo nekaj napisano s hebrejskimi črkami.

Gilbert je z držajem svojega bodala potikal na vrata; nikdo se ni ogasil; nato je potikal še enkrat in glasneje; zopet ni bilo nobenega glasu. Tedaj je stresel vrata ter poskusil, ali jih ne bi mogel s silo odpreti; bila so pa zelo močna; tudi okna, ki so bila na obeh straneh vrat, so bila zapahnjena.

»Možje znotraj mislijo, da je velika obo-

so bile v cerkvi pete litanije, blagoslov otrok in zahvalna posevki. S tem je bila slovesnost zaključena. Pri vseh se je opazala dobra, židana volja; smeh mladih grl je odmeval daleč po vinogradih v dolino. Otroci raznih krajev so se takoj sprjateljili, saj je vezala vse ista vez: ljubezen do Marije, zvestoba do Cerkev. Takih dni nam je še treba.

Novice (Podzemelj)

V torek 31. julija so imeli otroci Marijinih vrtecev pri nas svoj dan. Prišli so iz devetih župnij, celo iz daljnjega Starega trga in Vinice. Vseh otrok je bilo 1100. Ta dan je bila slovesna blagoslovitev zastave podzemeljskega Marijinega vrta, ki je tudi prva v Beli Krajini. — Odsel je naš gospod kaplan Anton Smolčič v drugo župnijo. Bil je poldrugo leto pri nas in si je osvojil srea vseh faranov. Pogrešali ga bodo otroci, katerim je bil iskren prijatelj, pogrešali fantje, ki jim je bil voditelj. Bog plačaj Vam, gospod kaplan, kar ste dobrega storili v naši župniji! Novi gospod Pahnjle Franc pa dobrodošli! — Pri nas je veliko veselje, vse seveda s plesom: štiri gasilska društva, dve sokolski društvi in tri društva kmečkih fantov in deklet. Pa pravijo, da je kriza. Sodeč po tolikih veseljih ni krize... — Umril je ta teden Martin Zugelj iz Dobravice, najstarejši mož dobavrske soseske. Bil je star 81 let. Bil je dober gospodar, svoj čas je bil 12 let občinski odbornik in svetovalec. — Preselil se je s tega sveta 79 let star Strukelj Lovro iz Gradaca. Oba moža sta umrla isti dan. Svetila jim večna luč!

Nevihla in toča (Grosuplje)

V sredo ob 9 zvečer so se izza Magdalenске gore privarili črni oblaki. Hudemu grmenju je med silnim viharjem sledila kot oreh debela toča, ki je v polovici stare občine Grosuplje uničila skoro vse jesenske pridelke. Popolnoma vse je uničeno v vaseh Perovo, Stranska vas in Jerova vas, občutno prizadete so pa še nekatere sosednje vasi. V naštetih vaseh je še prihodnji dan ležala toča pod kapom v kupih. Ljudstvo je že vsled slabe letine obupano. Edini up so bili jesenski pridelki, katere je pa toča uničila. Nujno potrebno je, da oblast pomagata prizadetim. Ker dobi občina Grosuplje semensko praznico, naj to razdeli kmetom iz prizadetih

vasi. Županstvo naj tudi zaprosi za podporo v semenih, da bodo mogli kmetovalci v jeseni pravočasno posejati ozimino. Hkratu naj poskrbi tudi za živež, ker ni žita za kruh, denarja pa niti za sol. Povejano že enkrat resnico, da prebivalstvo grosupeljske občine, pa naj bo že stare ali nove, ni bogato, če pa je hočete, da mora biti bogato, je pa bogato le — na dolgo. Danes dobro vemo, da ni vse zlato, kar se sveti.

Smrtna kosa (Polhov Gradec)

V ponedeljek, dne 6. avgusta smo položili k večnemu počitku Marjano Trobec, daleč na okoli znano Gugljevo mater. Umrakala je okraj 88 let. Četudi je bil delavnik, jo je veliko ljudi spremljalo na zadnji poti. Njeno življenje je opisano z dvema besedama: Moli in delaj! Bog ji je dal tudi veliko družino 10 otrok, pa ji je dal tudi blagoslova, da je vse oskrbela in dva

sinova, Ivana in Jožeta, darovala v službo sv. Cerkvi, ki zdaj kot župnika delujeta v Ameriki. Bog daj vzorni materi obilo plačila v nebesih! Zalujočim sorodnikom izrekamo naše najiskrenejše sočustje!

«Kraljestvo božje» (Višnja gora)

Čuden naslov in vendar resničen. Nedavno sta dva človeka Višnjom ponujala «Kraljestvo božje». Pravijo, da so ga kupili celo taki, ki za kraljestvo božje v resnici ne marajo. In kako poceni prodajajo in kupujejo? «Kraljestvo božje». Dobiš ga za 1 Din 50 par. Mi navadni zemljani moramo moliti, hoditi k spovedi in še marsikaj, da bi dosegli kraljestvo božje, tu se lahko brez vsega tega kupi za nekaj par. Pamejni ljudje krivoverške brošure, ki tako poceni ponujajo «Kraljestvo božje», ne marajo. Kakš neki, saj piše take neumnosti, da jih zapazj navaden solarček. «Adventistite — tako se imenujejo ljudje, ki take brošure pišejo in prodajajo — pšejo, da je Kristus že prišel soditi svet in ustanoviti kraljestvo božje na zemlji

in sicer leta 1914, ko se je začela svetovna vojna. Vendar zdaj se še skriva in se še ne da pokazati ljudem, pa se bo prikazal v najkrajšem času in takrat bo, čujte — osodil papeža in vse duhovnike, ker «kristjanska cerkev je satanova organizacija, ki podpira kapitaliste in vse sedanje krivične vlade. — Take budalosti smejo danes tiskati neovirano. Tudi ministre nam našteva brošura, ki bodo vladali s «Kristusom». Ti so Abraham, Izak, Samson, ki bodo vstali iz grobov v najkrajšem času. Ali niso torej oznanjevalci nove vere židje, ki jim ni za novo vero, ampak za denar, ki jim ga donša brošura? — Pri Sv. Duhu nad Višnjo goro postavljajo smučarski dom, po velikosti enak Aljazevemu domu pod Triglavom. Da bi delavci ne bili žejni, se je v bližini odprla nova gostilna. Pravijo, da ob sobotah počeh nekateri oodi zapijejo, kar so zaslužili čez teden — seveda pijaca in cigarete morajo biti, za take roči ni nobene krize.

Nesreče (Dragatuš)

Zakasnelo dajemo v svet novice, da je jutrija zjutraj strela ubila na pašji Evgenu Gorsetu v Obrhu kar troje govedi; vola in dve kravi. Da ni gospodar v času nesreče službino očitel domov po dežnik, bi bil najbrž tudi on mrtev. Težka je luka izguba za maloga kmečkoga gospodarja in potrebno je, da mu priskočijo na pomoč iz javnih zakladov. — Naši sosedi na Vinici so utrpeli hudo točo, nam pa prav močno odpada grozde, pač vsled deževja! — Če že dostavimo, da smo jake malo namlatili, že zanj lahko računamo, da letina v splošnem ne bo dobra.

Zlata maša (St. Jernej na Dol.)

Radosno se je pripravljaj St. Jernej za dan zlata maše Dne 3. avgusta je g. zlatomašnik opravil zlatomašno daritev v svojemu rojstnem kraju v Stični, med svojim ljudstvom, med farani pa je zapel svoj jubilejni hvalospjev v nedeljo 3. avgusta. Cerkev se je odela v bogato cvetje in vence, ki so jih naplesle prične roke deklet Marijine družbe, zunaj pa so se dvignili pomosni mlaji, dar Maharovanov. Na predvečer so slovesno pritrkavali zvonovi, bengalični ogenj je razsvetljeval župnišče, cerkev in veliko množico, ki je prišla, da prisostvuje podoknici pškega zbora in godbe.

Višek slavnosti je bila nedelja. Pred žup-

rojena sila z nami zunaj in se nas boje, je dejal judovski deček. »Govorite vi z njimi, gospod, ne razumejo mojega jezika.«

Tolmač mu je raztomčil dečkove besede. Tedaj se je oglašil Gilbert in govoril angleško; mislil je, da so Curboilovi spremljevalci Angleži; judovski deček pa mu je pojasnil, da govore drugače.

»Grško, gospod! Govorite z njimi grško, sami Grki so, To je tudi vzrok, zakaj se boje. Grki so bojzljivi.«

Ker Gilbert ni znal grško, je tolmač govoril v gršem jeziku; še vedno se ni nikdo oglašil. Ko pa je Gilbert pritisnil oboje vrata, se mu je zazdelo kakor bi čul bolešno ječanje. Ti glasovi so bili bolešni; kri je vzkipela v njem ob misli, da se je moralo šibkemu bitju kaj žalega zgoditi. Vzel je usnjati pas malega Alrika, si ga ovil okoli roke, da bi si jih varoval; udaril je nekolikokrat po sredi vrat, da so se nekolikokrat odprle, in so lahko videli znotraj napol zakrivljeni železni zapah. Brez obotavljanja se je uprl vanje z močnimi rameni s tako silo, da je zapah odjenjal in vrata so se odprla.

Znotraj je bilo majhno dvorišče, okoli katerega je bila zidana hiša, v sredi pa je bil vodnjak z deževnico. Gilbert je stopil na dvorišče ter ukazal ostalim, da so tili tih; da bi lahko slišal, odkod prihaja ječanje; zdaj je bilo namreč glasnejše in razločnejše, in zdelo se mu je, da prihaja iz vodnjaka; stopil je tja ter pogledal vanj; ko pa je ugledal, kaj

je bilo v njem, je prestrašen na glas zavpil.

V vodnjaku je namreč videl navzgor obrnjen, na pol mrtev obraz, ki je imel usta zavčezana z neko belo rečjo; tudi roke so bile zvezane in skušale udarjati po vodi. In ta obraz v globini dveh sežnjev je bil obraz Beatrike! Na obeh straneh znotraj v vodnjaku so bile luknje, po katerih se je lahko splezalo v vodnjak; Gilbert se niti za trenutek ni pomišljal; neutegoma je začel plezati nizdol. Preden je pa mogel v svojem nevarnem položaju prijeti za zvezani roki, se je obraz potopil.

Z vso močjo je uprl noge v luknje znotraj vodnjaka ter vzdignil deklco. Dasi je bila tako šibka, je bilo to delo vendar zelo težavno, kajti njena obleka je bila prepojena z vodo, on pa je bil v zelo nerodnem in nevarnem položaju; tega mu njegov spremljevalec v tej globini niso mogli pomagati; najprej jo je dvignil tako visoko, da jo je lahko oprl na koleno. Med tem so še drugi splezali v vodnjak in s pomočjo pasov se jim je naposled posrečilo, da so jo potegnili iz vodnjaka, kjer so jo položili na tlak. Neutegoma so poslali judovskega dečka, da pripelje mater iz hiše njene sestre, h kateri se je tačas podala stanovat; Beatrika je nujno potrebovala ženske pomoči.

Gilbert je pokleknil, položil njeno glavo na zločeni Dunstanov plašč ter jo pokril s svojim; nepremično je zrl v drobni, blede, nezavestni obraz in se spomnil, kako ga je

poslednjikrat videl v Antijohiji razsrjenega in nesrečnega, da se je bil obrnil in zapustil tisto, kar je ljubil, prav v onem trenutku, ko ji je pretilo zlo.

Beatrika se ni zganila; težala je kakor mrtva, tako, da je Gilbertu iznenada prišlo na misel, da utegne res biti mrtva. Hotel je nagovoriti Dunstana, toda ni imel glasu; jezik in grlo sta mu bila naenkrat kakor mrtva, da v svoji veliki žalosti ni mogel spregovoriti niti besedice. Prijel je njeno, od vrvice zvezane roke, jih sklenil na prsih, vzel bodalo s križastim ročajem, ga meslo križa položil v roke, in ji skušal na rahlo zatisniti napol odprte oči.

Ko je Dunstan videl, kaj je na misel prišlo gospodarju, se ga je dotaknil za ramo. »Saj ni mrtva,« je rekel.

Gilbert se je zdrznil, ozrl vanj in videl, da je mladenič resno mislil, dasi mu je bil obraz skrben.

»Gospod,« je rekel Dunstan, »dovolite, da se jaz, dotaknem gospice Beatrike?«

Vitezovo čelo se je pomračilo; nekaj nezasišatega, protinaravnega se mu je zdelo, da bi se roka preprostega človeka dotaknila obraza visokorodne ženske. Ampak v tem trenutku je na nekaj pozabil.

»Mrtva je,« je skušal reči.

Tedaj je pa je Dunstan pokleknil poleg nje in žalostno dejal:

»Ta gospica je moja polsestra. Vem nekoliko, kako je ravnati z utopljenici. Dovolite,

niše so pozdravili g. zlatomašnika fantovska Marijina družba, deklica Marijina družba in Mariju vrtec. V cerkvi je mil. g. opat samostana stiškega v krasnem govoru predložil življenjsko pot in delo jubilarntov. Ob obilni asistenci in s krepkim glasom je nato g. svetnik opravil sveto daritev. Po končanem opravlilu v cerkvi je jubilarnt sprejemal častitke. Zanimivo je tudi to, da je občinski odbor v svoji seji 5. avgusta gospodu zlatomašniku sklenil dati častno listino za častnega občana, čeprav je g. jubilarnt častni občan že od 21. januarja 1912, ko je praznoval desetletnico župnikovanja v St. Jerneju.

Po slovesnih litanijah je bila v cerkveni dvorani prireditev v proslavo g. zlatomašnika. Pesmi in deklamaciji je sledila lepa igrice, ki so jo deklice Marijinega vrtea prav lepo in prigrčno igrale. Resnično lep in redek je tak jubilarnt, zato pa ni čuda, da so vse častitke jubilarntu izvezene v srečo in blagoslov z željo, da dočaka zlatomašnik še biserno slavlje.

Polniška nedelja.

(Polšnik)

V nedeljo, dne 19. avgusta, ima Polšnik svoj dan: blagoslovitev novega gasilnega toma in 30-letnico larnе cerkve. Ob tej priložnosti bo tudi odkritje spominke plošče rajnemu g. župniku Ivanu Globelniku. Ob 10 bo sv. maša z nagovorom, po maši pa odkritje spominke plošče. Pri odkritju spominke plošče poje moški pevski zbor. Po tej svečanosti se začne povorka k gasilnemu domu. Cel čas boče svirala zagorska rudniška godba. Vljudno vabimo vse prijatelje, da posetite našo lepo pokrajino in se udeležite naše slavnosti. Vabimo tudi vsa sosedna gasilna društva za obilen obisk. Na veselo avdience. Gasilska četa na Polšniku.

Smrtina nesreča v tujini

(Sudbury)

Naj bo s tem javljeno domačim, znancem in prijateljem, da se je v našem rudniku, 20. julija, smrtno ponesrečil Alojz Gregorič. Doma je bil iz vasi Retje št. 50, pošta Loški potok. Pri delu je padel 160 čevljev globoko, kjer je oblezal na mestu mrtve. V starem kraju zapušta starše, brata ter 5 sestra. Pogreb je bil v nedeljo, 22. julija, ob

V vsako hišo »Domoljuba«!

da jo rešim, sicer nam umrje pred očmi. Ciganke me je naučila tega.

Gilbertov obraz se je nekoliko razjasnil, a še vedno ni verjel.

»Za božjo voljo, stori kar moreš, poskusi, kar veš in znaš, in sicer hitro!« je rekel.

»Pomagajte mi torej,« je rekel Dunstan.

In začel je opravljati ono rešilno delo, ki ga zna dandanes malone sleherni človek, dasi so v onih časih znale to samo ciganke. Obrnili so ji telo iarahlo na stran, da ji je voda tekla iz ust, jo položili zopet nazaj, vzeli njene roke, jih potegnili preko glave, iztegnili in jih prinesli zopet nazaj na prejšnje mesto; to se je ponavljalo toliko časa, dokler ni začela dihati, kar se je poznalo na penah, ki so se ji prikazale iz ust.

Gilbert še vedno ni verjel, in dasi je ves obupan pomagal oproditi, se mu je vse zdelo kot nekako onečaščenje njenega mrtvega trupla, in več kot enkrat je hotel izpustiti drobno roko, ki jo je premikal, kakor je Dunstan drugo.

»Mrtva, prav mrtva je,« je rekel zopet.

»Živi,« je odgovoril Dunstan; zdaj ne prenehajte niti za trenutek, sicer jo res izgubimo.

Obraz mu je žarel in njegove nepremične oči so pozorno zrle v njen obraz, da bi uzrle kako znamenje življenja. Minulo je deset minut, minulo je četrt ure in vse je kazalo, kakor da bi se čas zoperstavljal smrti. Gilbert, ki je bil tako močan in silen v boju, je poznižno in skrbno opazoval pogled svojega

lepi udeležbi prijateljev in znancev. Lepe vence so darovali na kredo Podporno društvo »Srišobran«, Tomaž Zepič, čevljarski mojster, ter Alojz in Jožek Kosmerlj. Njegovi zemeljski ostanke so bili blagoslovljeni v cerkvi av. Jožefa, na kar je sprevod krenil na farno pokopališče. Slovensko pevsko društvo »Vigred« mu je zapelo dve žalostinki, eno v cerkvi in eno na pokopališču. Njegovim domačim naše iskreno sožalje, tebi dragi Lojze, naj pa bo lahka zemlja kanadska. — Albin Zaren.

RADIO

Program Radio Ljubljane od 16. avgusta do 23. septembra 1934.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 13.00 Čas, plošče. — Četrtek, 16. avgusta: 19.00 Zabavni feljtoni (Niko Pirnat). 19.30 Plošče po željah. 20.00 Prenos iz Beograda. 21.00 Prenos iz Unionskega vrta (vojaška godba). 22.00 Čas, poročila, lahka glasba. — Petek, 17. avgusta: 19.00 Postanek in razvoj toplotnih neviht. 19.30 Onetrnan Gorjanec. 20.00 Plošče. 20.15 Prenos iz Zagreba. 21.45 Plošče. 22.00 Čas, poročila, lahka glasba. — Sobota, 18. avgusta: 19.00 Primorska ura. 19.30 Zunanji politični pregled. 20.00 Avije iz slovanskih oper 21.30 Plošče. 22.00 Čas, poročila. 22.15 Mandolinistični kvartet. — Nedelja, 19. avgusta: 8.15 Poročila. 8.30 Gimnastika. 9.00 Versko predavanje. 9.30 Trbovlje. 10.00 Prenos iz stolnice. 11.00 Radijski orkester. 16.00 O sadni trgovini. 16.30 Prenos koncerta mladinskega zbora iz St. Vida nad Ljubljano. 20.00 Vokalni koncert. 20.45 Plesi iz davnih in današnjih dni (plošče). 22.00 Čas, poročila, Radijski orkester. — Ponedeljek, 20. avgusta: 12.15 Pod žarkim španskim solncem (plošče). 12.45 Poročila. 13.00 Reproduciranе serenade. 13.30 Koncert grenardirske godbe iz Pariza (plošče). 19.00 Božena Beneševa in Ana Marija Tilščova ob 60 letnici. 19.30 Zdravniška ura. 20.00 Pevski koncert. 21.00 Radijski orkester. 22.00 Čas, poročila, lahka glasba. — Torek, 21. avgusta: 19.00 Otroški kotiček. 19.30 Pokopana preteklost pod Prisanikom. 20.00 Orgelski koncert. 21.00 Radijski orkester. 22.10 Poročila, čas. 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 22. avgusta: 19.00 Krvoločni bogovi Mehikancev. 19.30 Literarna ura: knjižni pregled. 20.00 Pevski dueti. 20.45 Radijski orkester. 21.30 Mandolinistični kvartet. 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Jesenski ljubljanski velesojem

Spet bo oživela naša bela in lepa Ljubljana med 1. in 10. septembrom. Gospodarsko in kulturno središče Dravske banovine bodo posetili desetstisoči gostov iz vseh krajev naše prostrane države in inozemstva, da si ogledajo bogato razloženo in pestro razstavo »Ljubljane v jeseni«. Na razstavišču od 40.000 m² bodo nameščene v desetih velikih razstavnih zgradbah sledeče razstave: I. Glasbena razstava. II. Umestnostna razstava »Slovenska pokrajina«. III. Higijenska razstava »Mati in date«. IV. Izseljeniška razstava. V. Ribarska razstava. VI. Razstava malih živali ter razstava koz in ovac domačih pasem (3. do 10. sept.). VII. Mednarodna razstava psov vseh pasem (1. do 2. sept.). VIII. Arhitektonska razstava. X. Hranilniška razstava. XI. Pohištvo, stanovanjska oprema. Radio. XII. Industrijski in obrtni oddelek. XIII. 8. septembra tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev na velesojem. — 50% popust na železnice. Vozne olajšave so priznane tudi na parnikih. Za polovično vozino na velesojem zahtevajte na odhodni postaji železniško izkaznico, ki jo dobite za 5 Din. »Ljubljana v jeseni« bo prirjena vestno in z ljubljeno. Oglejte si to razstavo!

NAZNANILA

n Šmihel pri Novem mestu. Zavod Šolskih sester de Notre Dame naznanja, da se bo v šol. letu 1934-35 na tukajšnjem zavodu otvoril privatni nemški razred za šolodrasla dekleta, ki se žele do dobra priučiti nemščine. Poleg tega se jim bo audila prilika, da izdelujejo razna ročna dela in perilo. Istotako jim bo dana možnost učiti se francoščine, temopolja in strojepljanja.

n Gospodinja šola v zavodu Šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu se prične 1. oktobra. Prošnje se vlagajo do 25. septembra.

n V. V. V soboto in nedeljo, dne 18. in 19. avgusta se bo vršila pred viško cerkvijo na prostem predstava »Slehnik«, misterij. Predstava bo vsakokrat ob 8 zvečer in obeta biti nekaj izrednega. Vabimo vse okoliško prebivalstvo, da se te lepe predstave udeleži. Konec okoli 10 zvečer.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova voda« z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

oprote, kakor da bi bil Dunstan najbolj izkušeni zdravnik na vsem svetu; v resnici je bilo takrat malo zdravnikov, ki so vedeli in znali tisto, kar je zdaj delal njegov zvesti oproda. Navse zadnje je začel žar upanja izginjati iz Gilbertovega obraza, srce mu je upadlo in polotila se ga je groza, ker na ta način moti mrtve; izpustil je roko ter jo položil na kamen. Dunstan pa je zavpil nad njim:

»Ako vam je življenje drago, nadaljujte! Saj živi! Glejte! Poglejte!«

In baš, ko je Gilbert žalostno in neverjetno zmajal z glavo, so se ji očesne vejice in trepalnice zganile in zopet stresle; in čez nekoliko časa so se odprle oči. Vse telo se je skoraj krčevito streslo, šibke roke so nenavadno zadobile moč ter se upirale krepkim rokam obeh možakov in dušeč kašel je privabil rahlo udečico na bleda lica.

Tedaj jo je Gilbert dvignil ter naslonil ob kamenito vodnjakovo orgajo, da bi mogla lažje dihati; takoj je prenehala kašljati in je popolnoma mirno ležala v njegovih rokah. Vendar še ni izpregovorila. Od veselja je Gilbertu utripalo srce in mu zopet zastajalo od strahu, da se ne bi najhujše ponovilo, dasi v resnici ni bilo nobene nevarnosti več; Dunstan in Alrik sta v tem hitro odšla v hišo, da bi dobila vina. Baš, ko je vse kazalo, da deklica iznova omedleva, sta prinesla v lončenom vrču nekoliko sirijskega vina; mali Alrik sicer ni bil posebno prebrisan, našel bi pa vino sredi peščevice puščave; prišedši v

hišo se je podal naravnost v neki kot, kjer je na hladnem prostoru visela usnjata steklenica z lesenim zamaškom.

Beatrika je pila in zopet oživela ter pogledala Gilberta.

»Vedela sem, da prideš,« je rekla s slabim glasom ter se nasmehnila; Gilbert pa kar ni mogel govoriti.

Medtem je judovski deček pripeljal mater; nesli so deklico v sobo, kjer se je ženska skrbno zavzela za njo; sicer se je bala, da ne bi kristjana umrla v hiši njenega moža in tudi, da ne bi dobila najemščine, vendar ji je z žensko nežnostjo in skrbnostjo stregla, jo zavila v neka oblačila, ki so bila njena last ter jo potem položila na posteljo.

Služabniki Arnolda de Curboil so bili sami Grki; ko so bili izvečeli, da je bil njihov gospodar ponoči umorjen, so zaklenili in zapahnili vrata, zvezali Beatriko in njeno normansko strežnico ter jima zamašili usta, da bi brez skrbi odnesli bogati plen; vendar iz početka niso nameravali usmrtiti žensk. Nameravali so se drug za drugim neopaženo izmuzati iz hiše; večina njih se je izrekla za to, da vržejo ženski v vodnjak; sicer bi se znalo zgoditi, da bi si pomagale druga drugi, se oprostile vezi ter tako povzročile, da bi jih zasledovali. Zaradi tega so vrgli v vodnjak najprej normansko strežnico in ko so videli, da je utonila, so vrgli za njo Beatriko.

V vsako hišo Domoljuba!

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Toda vsa industrijska proizvodnja je začela pod nozimi gospodarji hitro šepati. Dokler je vodila tovarne budna skrb lastnikov za njih rentabilnost na podlagi točnih gospodarskih računov in smotrene organizacije, so v kljub težkim zunanjim okoliščinam uspevale, ko so pa dotodanjim voditeljem deloma pobegnili, deloma so jih novi gospodarji, to je »obratni svetici« pregnali ali pa kratko malo pobili, se je začelo naglo propadanje. V nekaj mesecih je nastopilo namesto obljubljenega komunističnega raja razsulo, kajti razbrzdani delavci so raje veseljačili, lenarili ali pa politizirali nego delali. Boljševikom je bilo vsaj izprva to malo mar. Še podpirali so to splošno uničevanje, saj je bila s tem razdejana predvsem gospodarska moč njih nasprotnikov. V to svrhu so celo proglasili za neveljavne sploh vse zakone, ki bi tako početje kakorkoli ovirali. Vse je bilo podrejeno le geslu: »Vse oblast zastopnikom delavskih množic, sovjetom!« Ker so prevzeli boljševiki od meščanstva ogromna imetja, ne pa le razvalina, kakor radi trdijo, da bi opravičili svojo popolno nesposobnost prvih let, se to razsulo ni pokazalo na zunaj takoj, toda čim bolj so kopale stare zaloge, tem temnejši je bil pogled v bodočnost.

To je končno napolnilo boljševike, da so morali že l. 1918 začeti napenjati vajeti. Dočim je poprej Lenin ponovno trdil, da bo po uvedbi komunistične diktature proletarijata država sama od sebe izumrla, je pa sedaj uvidel, da mora še povečati njeno vsemožno oblast, če hoče preprečiti popoln propad vsega. Takoj po prvi revolucionarni vihri je izjavil, da proletarska država ne more obstajati brez železne discipline, zato je začel polagoma vnovič uvajati velik del tistih »meščanskih« in kapitalističnih uredb, proti katerim je poprej tako strastno hujskal. Zatajili je moral mnogo svojih nekdanjih gesel ter uvajati vedno strožje nadzorstvo nad delavstvom samim. To je poveril na eni strani boljševičkim strankarskim organizacijam, ki so prevzele poveljstvo v obratnih svetih, na drugi strani pa novemu državnemu uradništvu, ki se je moralo zato vedno bolj pomnoževati. Tako je začela polagoma giniti obljubljena svoboda delavstva, a diktatura prehajati od proletarijata na stranko, dočim so postajale delavske množice le njeno orodje.

Toda tudi to ni mnogo zaleгло. Zato so tekom l. 1918 in 1919 neprestano poskušali nova sredstva in izpreminjati ter izpopolnjevali organizacijo socializirane industrijske proizvodnje, dokler ni bilo v začetku leta 1920 ustvarjenih v okviru »Vrhovnega gospodarskega sveta« še celih 39 drugih upravnih organizacij za vodstvo posameznih industrijskih panog, a podjetja sama so bila združena v 179 državnih trustih, ki naj bi skrbeli za njih smotreno obratovanje. Obsegala je ta organizacija 4273 socializiranih tovarn z nad 1 milijonom delavcev, dočim je ostale nesocializiranih še vedno 4608, po večini majhnih tovarn z okroglo 300.000 delavci. Vzporedno s tem organiziranjem so tudi vedno bolj omejevali neposredno poseganje delavstva v obratovanje podjetij, ki je bilo urejeno strogo centralistično za vso državo.

Tako sta bila ustvarjena lep načrt in organizacija za vso komunistično industrijsko gospodarstvo in obdovaleci komanizma po vsej Evropi so ju prosiljavili za vzorna in smagovita. Toda od papirnatih načrtov do uresničenja je v življenju še daleč, zlasti če načrti trustno prezirajo vse naravne zakone. Človeški naravi je namreč lastna korist vedno pred koristjo celokupnosti, zato tudi nima mnoge zmisla za vsajemno delo, ki naj bi nadomeščalo nesebno korist. Novi gospodarji ruskih tovarn so bili strokovno nesposobni za svoje velike naloge, a delavci so se žutili v

podjetjih ne le varne, temveč v značju komunističnih gesel tudi za njih prave lastnike. Ker so jim bile vse vsakdanje potrebščine itak zagotovljene, je polagoma skopnel sploh vsak zmisel za vestno delo. Vse industrijske proizvodnje se je polasčala vedno večja anarhija, v kateri ni nihče vedel, kdo pije in kdo plača. Obsežna, zapletena in okorna državna gospodarska organizacija je bila nesposobna za vršitev svojih nalog, čeprav je stala za njo vsa drž. moč, delavstvo pa brez zmisla za resno delo. Smotreno vodstvo je bilo pa na strogo komunističnih načelih tudi nemogoče, saj niso poznala podjetja nobenega rizika več, s čemer je moralo odpasti tudi uspešno gospodarsko nadzorstvo, a gola diktatura gospodarstvu ne more zadoščati. Ko so bile porabljene še zadnje predboljševiške zaloge, je moral nujno slediti polum in leta 1920 je producirala ruska industrija komaj še 10% svoje predvojne proizvodnje. V nekaterih najvažnejših panogah je producirala v prvem polletju l. 1920 v primeri z zadnjim predvojnim letom le še naslednje množine:

»Prenaša 25%, nafte 33%, želez. rude 12%, surov. železa 24%, papirja 15,2%, bombaža 20%, sladkorja 4,5%, sukanca 3,3%, mila 2,8%, mlevskih izdelkov 18% itd.

Toda še ti izdelki niso prišli v roke prebivalstvu. Uprava industrije je bila namreč organizirana tako, da naj bi jo centrale zalagale z vsemi potrebščinami, na drugi strani so morale pa tovarne oddajati vse izdelke centralam, ki jih pa niso bile sposobne prinesiti v roke prebivalstvu, temveč so ležali po skladiščih in se večkrat kvarili. Tako je zavladalo v vsej Rusiji največje pomanjkanje najnujnejših potrebščin.

Povzročila je to pomanjkanje industrijskih izdelkov deloma že omenjena »komunistična« anarhija v podjetjih, deloma pa demagoška socialna politika, za katero ni bilo nobenih pogojev. Ker so boljševiki poprej leta in leta obljubovali delavstvu pravi raj v komunističnem družabnem redu, so bili sedaj prisiljeni vsaj del svojih gesel tudi uresničiti. V to svrhu so izdali od meseca novembra l. 1917 pa do konca l. 1918 celo vrsto naredb, s katerimi so skušali ustvariti vzorno socialno skrbstvo. To je bilo na papirju sicer jako lepo, a je imelo edino to napako, da je bilo — neizvedljivo. Že pet dni po boljševičkem prevratu so izdali zakon, ki je odrejal popolno zavarovanje vseh delavcev brez izjeme proti kakršnikoli izgubi delovne zmoglosti (bolezni, nezgodi, invalidnosti, starosti, materinstvu, osirotlosti in brezposelnosti), a vse stroške naj bi nosili le delodajalci. Takoj v naslednjih tednih so organizirali obsežno zavarovalno upravo, toda tedaj se je izkazalo, da dohodkov ni, ker je bila večina podjetij socializirana. Vsa naprava je morala obviseti v zraku, zato so jo v novembru l. 1918 vnovič preuredili v tem zmislu, da imajo odslej pravico uživati socialno skrbstvo le oni delovni sloji, ki res ne morejo več delati. Vse stroške zanje je prevzela država, a samostojni poklici (kmetje, obrtniki itd.) naj bi nosili nanje pripadajoče dele sami. Ker je velika množina deloma nasprotujočih si predpisov rodila le veliko zmedo, so na III. sovjetskem kongresu l. 1919 vso socialno skrbstvo vnovič preuredili. Izdali so poseben »Kodex delav. Po tem je bila za vse prebivalstvo od 16. do 50. leta uvedena dolžnost in pravica do dela in do preskrbe. Vsi delojemalci so bili razdeljeni v posebne skupine in zanje določena međa v denarju ter v živilih, uveden je bil osem urni delavnik, urejene določbe glede odpustov, dopustov, najmanjše količine dela itd. Nadzirale naj bi vse to strokovne organizacije in voljeni nadzorniki dela, a stroške bi nosila država. Toda ti so bili tako ogromni, da jih že od početka ni zmogla, kajti vsa Rusija je postala v nekaj mesecih — izrabljiva tega socialnega skrbstva. Z velikim naporom in stroški je bila sicer izgrajena organizacija, toda vse določbe so morale ostati zaradi pomanjkanja sredstev le na papirju. Ker je bila vsem preskrba itak zagotovljena, ni bil nihče več voljan delati, kajti o kakem zmislu za delavnost napram celokupnosti ni bilo nobenih sledov.

RAZNO

Dne 10. avgusta je minulo 10 let, odkar je zatilnil svoje oki neutrudni organizator kršč. socialnega delavstva Miha Mošker. Slava mu!

Odposlanstvo velenjskih rudarjev je predložilo kr. banski upravi spomenico, ki podrobno opisuje njih bedo. Leta 1923 je bilo v premogovniku v Velenju zaposlenih 1000 delavcev, danes jih je samo 40 nekaj nad 400. V kratkem pa naj pride do novih odpustov in zaposlenih naj bi bilo samo 277 delavcev, ki pa bi delali samo 12 dni na mesec. Kakšna bi bile posledice teh odpustov, kažejo te številke. Za oskrbo delavskih rodbin z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami je potrebnih 200.000 Din na mesec. Po odpustih pa bi vsi velenjski rudarji služili samo 150.000 Din v avgustu in le 120.000 Din v septembru. Rudarji zato predlagajo, da se jim primanjkljaj nakaže v obliki živil, da se naroči samoupravni uradom, da v večji meri uporabljajo velenjski premog ter da se poskrbi za uspešno obratovanje povečane velenjske elektricne centrale.

Med rudarji in trboveljsko premogokopno družbo je prišlo do sledečega sporazuma: l. 5. 15 avgustom stopijo v veljavo sledeče najnižje dopustne mezde: za I. skupino 37 Din, za II. 32,25 za III. 27,75, za IV. a 23 in za IV. b 18,50. Sedaj veljavne premijske in akordne postavke se znižajo za 3 odstotke. 2. Brezplačni premog se od 1. oktobra dalje določijo za vse delavce, ki so ga bili dostavljaj uravnovešeni prejemali in ti dobe odslej po 6 ton na leto, drugi pa po tri tone. 3. Trboveljska premogokopna družba opusti svoje zahtevo po novi razdelitvi delavstva na skupine. Ta dogovor se smatra kot del kolektivne (skupne) pogodbe z dne 27. julija 1931.

Letni delovni čas so uvedli nekateri ljubljanski trgovci za svoje obrate ter pričeli odpirati trgovine v popoldnevih urah od trh. Zakaj ne slede tem vsi?

Za uvedbo 40 urnika se zavzema v svojih člankih po najih listih Mussoloni. Bolje bi bilo, da bi 40-urnik kar uvedel v Italiji. Nezaporeklo v Angliji se je povečala. Število brezposelnih je znašalo v Angliji konec julija dva milijona 126.000, torej za 33.674 več, kakor pred enim mesecem, a za 315 tisoč 917 manj, kakor pa je bilo brezposelnih v juliju 1933.

Oni škoduje njegova neumnost, koncu njegova naglica. Človeku pa to in ono.

Kupujte pri tržakah, ki oglašajo v Domoljubu! — V vsako katoliško hišo, katoliški list!

„FITONIN“ za zdravljenje vseh vrst ran, hrast, lišajev, turov in drugih kožnih bolezni. Preprečuje infekcijo, ustavlja krvavenje in hitro zaceli rano. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštne povzetju 2 stekl. 50 Din. Poučno knjižico št. 17 pošlje brezplačno »Fiton« dr. z o. z., Zagreb I-78. Reg. pod Sp. br. 1281 od 23. VII. 1933

Romanje dekanije Cerknice na Bled in Brezje

Vsled povpraševanja in na željo vernikov so sklenili župniki, da naj se tudi letos da prilika za skupno romanje številnim vernikom, ki žele obiskati Marijo v najlepših gorenjskih krajih Bled in Brezje. Upoštevajoč razne možnosti in okoliščine so določili sledeči spored: V ponedeljek 3. septembra zjutraj 6.40 odhod posebnega vlaka z Rakeka, prihod v Lesce 9.45, peš na Bled, s čolni na Otok, tam sv. maša, ogled Bleda, kopanje. Iz Lesce v Otočje 17.55. Drugi dan odhod z Otočja 10.20, v Ljubljani skoro pet ur, odhod iz Ljubljane ob 16, na Rakeku ob 17.19. Na Brezjah spovedovanje, sv. maše. Zjutraj v terek imajo dobri pešci priliko obiskati tudi Marijo v Ljubnem in v Kropi, v ponedeljek pa v Lescah. Za vožnjo na železnici, mostnino, čolnino i. dr. skupne stroške plača vsak ob priglasu 45 Din svojemu župnemu uradu v roku tega tedna (do 20. avgusta). Gg. župniki pa sporoče številu priglašanih tako o voditelju župniku Hafnerju v Stari trg. Podrobna navodila slede.

Kako bodo pomagali smrčanom. Angleškemu patentnemu uradu v Londonu je bil nedavno prijavljen patent priprave proti smrčanju. Nad posteljo smrčana se obesi mikrofoni in če smrčan preseže mero znošljivosti, začne smrčetečega človeka pikati električna igla. Aparat deluje, dokler se zaspanec ne zdrži. Angleški listi sprajujejo, kdo bo tako bedast, da si bo nabavil tako mučilo.

DROBTINE

Čudovita rastlina. Poznamo rastlino, ki ji je domovina na Himalaji, a znanstveno jo imenujemo »scuromatum gutatum«, katera raste brez zemlje in vode. Ako položimo seme te rastline na navadno desko in desko obrnemo proti soncu (v mesecih aprilu in maju), se bo razvila in zacvela lepa rastlina brez zemlje in vode. Ako pa hočemo dobiti seme te rastline, ki bo dalo zopet novo rastlino, brez dotika z zemljo in vodo, moramo imeti to rastlino nekaj časa v zemlji. Novo seme dobi namreč ta čas toliko hrane iz zemlje, da more kasneje hraniti celo rastlino, ki se bo iz njega razvila.

Nova fašistična zakletve. Italijanski listi so priobčili nov vzorec italijanske zakletve, ki je bila predložena v odobritev vrhovnemu fašističnemu svetu: »V imenu Boga in Italije prisegam, da bom izvrševal povelja Duceja, brez ugovora in da bom z vsami svojimi svojimi močmi, če treba tudi s krvjo, služil fašistični revoluciji!«

Čevlji iz človeških las. Komisarijat za narodno gospodarstvo v Sovjetski Rusiji je podvzel poskuse, kako bi se nosili klobučevinasti čevlji iz človeških las, ki jih prodajajo v ta namen brivci. Poskusi so se obnesli, zato je komisarijat sklenil, da bodo začele tovarne izdelovati take čevlje na veliko. Material klobučevinastih čevljev, ki so delani po tem načinu, vsebuje 40 odetokov človeških las.

Nadarjenci izumirajo. Sloviti raziskovalec zakonov dednosti prof. Muckermanna razpravlja v nekem članku o vprašanju, da-li nadarjenci izumirajo. Nazadovanje porodov zadeva pred vsem družine, iz katerih so v preteklih časih izvirali najspodobnejši ljudje, manj vredne družine pa se prilično zelo množijo. Raz-

iskovnje tega vprašanja pri 6000 družinah nemških vseučiliških profesorjev je n. pr. pokazalo, da pride pri teh v prvih petih letih zakona samo 1.6 otrok, v drugem petletju 0.65 in v tretjem 3.0 otrok, med tem ko znašajo odgovarjajoče številke pri divjaških narodih 2.4 otrok na prvo petletje, 2 za drugo, 1.8 za tretje. Že pol stoletja vlada v družinah vseučiliških profesorjev zastoj v porodih. Isto tako so pričevanja družin izučeni in neizučeni delavci pokazala, da družine prvih v svoji splošnosti izumirajo, dočim se druge krepko množijo.

Žepne ure za slepce. Neki praški urar je začel izdelovati žepne ure za slepce. To so ure z dvojnimi pokrovom in z izbočenimi številkami, katere slepci lahko otipajo. Ure te vrste imajo samo en kazalec, in sicer za minute. Namesto kazalca za ure imajo kroglice, ki se pomikajo ob določenem času iz jamice v jamico. Te jamice oznanjujejo ure in slepecem ni treba biti zaradi časa nič več v zadregi.

Zaenaj na ladjah. Po mednarodnem običaju nosijo ladje 26 raznih zastavic, od katerih sleherni predstavlja po eno črko abecede. Ako je obšena ena zastavica ali po dve, tri, štiri — je to vedno drugačno znamenje, katerih je skupno 375.076, a katera razlaga posebna knjiga. C pomeni n. pr. »da«, D pomeni »ne«, YZ kliče zdravnika, ZPH vošči »srečno pot«.

Kako se je medved maščeval. V neposredni bližini glavnega mesta je povozil te dni avtomobil nekega potnika. Voznik je naravno takoj ustavil svoje vozilo in prestrašca zagledal veliko nesrečo. Hip za tem se približa medvedplesalec, ki je bil očitno last ubitega človeka. Ko zagleda svojega gospodarja v krzlu, plati na šoferja in ga zmečka. Ukročena žival je zdvijala ob maščevalni želji in kruto nastopila za svojega gospodarja.

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

Prvi mobilizacijski dan.

Ko sem tisto usodno nedeljo — 26. julija 1914 — stopil pred šolo, da bi šel k deseti sv. maši, sem zagledal nedaleč od učilnice gručo ljudi, ki so bulili v dva velika rumena lepaka. Približam se. Sosed Rozman reče: »Vojna bo.« Pogledam na lepak in že opazim, da je poklican pod zastavo tudi moj letnik 17. pešpolka.

Ta slovenski polk ima za seboj častno zgodovino, zakaj njegovi pripadniki so se že v prejšnjem stoletju izkazali na bojni poljani. »Kranjski Janezi« tudi v svetovni vojni niso bili med zadržimi. Prav gotovo pa bi izgubili svoj stari sloves, ako bi se borili v njihovih vrstah samo vojaki moje kakovosti.

Drugače tudi ni moglo biti, zakaj ni vsak fant za čevljarja in ne more biti vsak dijak za profesorja. Res je, da smo vsi dolžni pomagati državi in žrtvovati za njeno obrambo in za njen blagor in napredek vse, tudi življenje, vendar vsak na določenem mestu in po svojih možnostih, ki nam jih je Bog naklonil. Gotovo pa ne more biti dober čuvar domovine na bojnem polju nihče, ki mu da država površno vojaško izobrazbo, kakor mi jo je dala pokojna Avstrija.

Ko se je bližalo 21. leto rojstva, sem učiteljav na Colu, v Vipavo pa sem bil vojaško pristojen in tam bi moral v gotovem roku osebno javiti, da sem še živ. Po starem običaju pa so nam fantom v tistih letih brenčale po glavi druge muhe in veselji smo bili na vsu moč. Med drugimi pesmicami smo radi prepevali narodno »Al« me boš kaj rada imela, drugače pa smo se presneto malo navduševali za »sabljično pripasano in puškično nabasano«. In tako se je zgodilo, da se nisem javil županu, ki me je kot gostilničar in trški političnik dobro poznal, vsaj tako dobro, da bi me bil lahko pravočasno uvrstil v dotični spisek. Za svojo brezbriznost sem prejel od okrajnega glavarja »nakaznico« v znesku 10 kron in kmalu nato terjatev, naj plačam navedeno vsoto. Ker sem

tudi to prezrl, je nekega dne že na vse zgodaj vipavski čekskutor izvršil na colski šoli ru-bežen, seveda brez uspeha in po starem geslu »kjer nič ni, še cesar pravico izgubi«. Cela moja plača z vsem premičnim in nepremičnim je namreč znašala tedaj mesečnih 66 kron in 66 vinarjev. — Pozneje je moj nepozabni pokojni oče globo poravnal in me s tem rešil prve skrbi, združene z vojaško obveznostjo.

Nekega dne sem bil na vojaškem uradu pregledan. Želel sem seveda, da ne bi bil potrjen. Toda komisija je bila drugega mnenja, nemalo tudi zato, ker so takratnemu županu ob pogledu na mojega rojstva težke kosti, recimo iz same dobrohotnosti »ušle« nemške besede: »Postaven mladenič, ta bo pa izvrsten vojak.«

Pršle so glavne počitnice in hajdi na štiritredensko vojaško vezbanje! — In ko je nastopil sledeče leto zopet veliki počitniški odmor, sem pred ljubljansko šentpetersko kasarno po blatu in prahu vnovič zbiral »duševne in telesne sile za uspešno vzgojno delo v bodočem šolskem letu.«

Bilo nas je kakih dvajset učiteljev. Dopol-dne smo marsikoli in tokli s puškami po ramah in po tleh, popoldne so nas zaposlili v pisarni, zvečer smo pa tupatam in v večji ali manjši meri pokrovali, seveda »na temelju žepnega razpoloženja«, zakaj »puše« v tisti dobi še ni bil moderen. Večkrat je bil navzoč podčastnik, ki nam je bil pridelen za vadiatelja in varuha. Njegova prisotnost v gostilni nam je bila običajno nujno potrebna, ne toliko za kontrolo legega vedenja, kakor za vsaj na pol človeško »funkcioniranje« vojaških vežb v naslednjih dneh. Neko nedeljo smo hoteli biti sami in starešine nismo povabili. Joj nam sledeči ponedeljek! Tolki smo »marsajns«, da se je tresla šentpeterska vojašnica in na prostoru za bližnjim župniščem, kjer danes vrtnar goji lepe cvetlice, smo se metali brez oddiha po blatu in lužah, pod geslom svetovnoznanege »ndere«, da so se iskre kresale pred izmučenimi očmi. Ko smo opoldne puške odložili in slekli v blatu namočeno obleko, smo soglasno ugotovili: Nikdar več v oštarijo brez feldvebla!

Omenim naj še veliko napako, ki sem jo bil opazil in pozneje zelo neprijetno občutil: Premalo so nas vedbali v streljanju in skoraj čisto nič nam niso povedali in tudi ne praktično

pokazali, kako ravnati tedaj, ko pojde za res. Pa o tem morda še kaj pozneje. Za zdaj naj omenim samo to-le: Na vojaškem streljišču sem oddal komaj 10 ostrih strelcov. Če in kam so kroglice blisknile, oziroma zadele, je najbolj vedel tisti, ki je tam daleč pod goro po vsakem puku nekam čudno mahal z neko »figuro« ali kaj je že bilo. Prej enkrat smo se vadili na dvorišču vojašnice v streljanju s kaptelni. In tedaj se mi je pripetilo, kar nisem doživel s svojo »streljaško umetnostjo« ne pred vojno, ne med njo in ne po njej, to namreč, da sem nekoga zadel in sicer smrtno. S čudežno pogodjenim strelcom sem poslal na drugi svet po dvorišču šotajočega legega petelina, last vojaškega jetniškega oekrbnika (profosa).

Ker poleg vsega nisem bil navzoč pri nohe-ni orožni vaji, je bila moja vojaška izučba na prvi mobilizacijski dan svetovne vojne vseka-kor precej na trhlih nogah. In, če je resnica, da je v francosko-nemški vojni leta 1870-71, zmagal učitelj, potem je več kot gotovo, da po vojaški zmognosti, izvežbanosti in navdušenju leta 1914 kaj malo spadam v častljive vrste ljudskih vzgojiteljev.

Spoštovani čitatelji! Naj oprostite, da sem začel s svojim opisovanjem predaleč v stranpota. Zato hitro nazaj, na Bohinjsko Bistrico!

Že je odzvoailo k službi božji, kamor sem odhitel tudi jaz. Prav nič ne vem, kdaj in kako je minila in kakšne vsebine je bila pridiga. Spominjam se le, da v cerkvi ni bilo toliko ljudi, kot običajno. Že prvi dan mobilizacije so bile prizadete mnoge družine, ki so se pripravljale na težko slovo. Naslednjega dne, v ponedeljek, smo se vpoklicanci morali zglastiti pri vojaški oblasti v Ljubljani.

Po nedeljskem kosilu omenim ženi: »Veš, kar danes pojdem, da otipam položaj. Poizkusil bom vse, da se takoj vrnem. Vojska, kot sem jaz, vendar ne bodo gnali na bojišče.«

Oba sva mislila, da se bo vse povoljno izteklo, zato sva si v slovo komaj roko podala. Brez gamotja in brez solz! Razen par desetakov, nisem vzel ničesar s seboj.

Mrtvaška tihota je zavzela Bohinjsko Bistrico, ko sem edinec korakal na kolodvor. Pri župni cerkvi kratek vzdih k Materi božji, in to sem na postaji

(Dalje sledi)

Naznanilo otvoritve

Podpisani vjudno naznanjam, da sem otvoril v lokalu stare in splošno znane trgovine z barvami »Orient« d. z. o. z. na Tyrševi (Dunajski c.) 14, poleg trgovine Schneider & Varovski.

TRGOVINO Z BARVAMI.

Kot dolgoletni poslovodja barvarske stroke pri trdki »ORIENT« sem trgovino popolnoma preuredil, ter bom imel stalno v zalogi vse vrste kemičnih in oljnatih barv, firnežev, lakov, steklarski in mizarški klej ter lužila svetovne znamke »Artic«. Vse vrste belaka in denat spirita. Dalje, največjo izbiro vedno svežih solskih in umetniških barv, pastel tušev in slikarskega platna, vseh svetovnoznanih tovarn. Veliko zalogo vseh vrst čopišev in krtič, ter sploh vse slikarske in pleskarake potrebščine. Na zalogi pa bom imel tudi vedno sveže vse vrste mavca.

Potrudil se bom zadovoljiti svoje cenj. odjemalce z najnižjimi cenami in najboljšo potrebo, ter se najtopleje priporočam.

IVAN ROZINA, trgovina barv in lakov, **Ljubljana, Tyrševa c. 14**

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat. Dne 5. naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovino, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslo- odzroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Gospodinjstvo za kmeti- jo, vsajeno vseh kmetijskih del in kuba, veščo v svinje- reju in molži, nadalje starejšega klapca, ve- ščega kmetijstva, živino- reje sadjarstva in po možnosti čebelar- stva se išče za takojšnji nastop. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod stalna služba 9167.

Kapim posestvo za rejo približno dveh do treh glav živine in par prašičev. Najraje blizu Ljubljane, Kranja ali Škofje Loke. — Točen opis na naslov: Franc Skali Mrli vrh št. 6, p. Ziri.

Učeno za kavarno z vso opremo, sprejemom Vesel. Miklošičeva 19 Ljubljana.

Bam v najem ali ugodno prodam mlin, posestvo in žago. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 9050

Pastirja, dobrega sprejme takoj. Jakob Kenk, No- tranje Gorice 68, Brez- zovica.

Ma stanovanje se sprej- meta 2 dijaka inje z vso opremo. — Majce, Ljubljana, Zalokarjeva ulica 16.

Nišo s 4 sobami in pritliklanom na krčiču cest poleg cerkve in sole, pripravna za obrt napredaj. — Vprašati pri Celki Sev- jak, Litija 53.

Abn. kmetijske šole z 2 letno prakso išče nameščenja kot oskrb- nik. — Naslov v upravi Domoljuba 9109.

Veliki zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, po- sebno na deželi. Dopise z znakom za odgovor nasloviti na: Persson Ljubljana, poštni pre- dal 307.

Nudimo vam za najhen denar dobra običajna. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Smehekove storžbe

letoanje kupujem. Po- nudbe na naslov: Saha Stare, Mengeš.

POSNEMALNIK, dobro ohranjen, prodam. Rozina M., Crni potok, pošta Smartno pri Litiji.

Zgubil se je veliki pec, volčjak, dne 6. avgus- ta 1934 v Rimskih Toplicah, kateri ališi na ime Bundeš in ima znakmo občine Račeče. Vsekemu, kateri istega izsledi in ga pripelje nazaj v Račeče v papirnico, dam nagrado 200 Din. Alojzija Vrečer, restavracija papirnice Račeče.

Nemščino, esperanto in slovenščino poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jese- nicah (Gorenjsko). Učnina nizka. Zahtevajte pro- spekt. Priložite znakmo za odgovor.

Brezžični telefon. Izumitelj Marconi pre- izkušnje novo iznajdbo, zvezo centrale za ultrakratke valove z navadnim telefonom. Ta iznajdba naj bi po Marconijevem nazira- nju dala vsakemu telefonu možnost stopiti s pomočjo ultrakratkih valov v stik z la- djami na širokem morju, otoki in prekomor- skimi kraji. Poskusi so toliko že uspeli, da je mogoče s pomočjo 52 cm ultrakratkih va- lov govoriti na razdaljo 150 km z ladjo na poti v Sanghaj. Marconi je govoril na ta na- čin iz St. Margherite v Liguriji.

Ruski podzemni zakladi. Ameriški inž. John Calder, ki je zgradil tvornico za polje- ielske stroje v Stalingradu, poroča o čudo- vitih načrtih, ki jih ima Rusija z izkorišča- njem svojih podzemnih zakladov. Moskov- ska vlada ga je poslala nakupovati stroje, ki bodo služili za izkoriščanje bogatih ležišč zlata in bakra ob Balkanskem jezera v Ka- zakastanu. Tam so ležišča bakra, ki presegajo v pogledu bogastva rudnike Anakonda v Ameriki ter so tudi bogatejša od rudnikov zlata ob reki Leni v Sibiriji. Ozemlje, kjer bodo začeli kopati zaklade, je danes še po- popolnoma pušč. Oddaljeno je od turkestan- skosibirske železnice celih 400 km.

Kajenje in vojna. Graf E. Corti, pisec velike Zgodovine tobaka v Evropi, je po obisku v USA objavil dodatek k svojemu delu, kjer poskuša ugotoviti vzroke sedanje- ga razširjenja kajenja. Pustolovci, ki so pod- vrgli Južno Ameriko, so posegli po tobaku kot edinem dostopnem mamilu, ki jim je ne- koliko lažjalo stalne napore in nevarnosti. Naraščanje prodaje tobaka je slejkoprej do- kaz nestalnih težavnih razmer in se nahaja v zvezi z živno zdelanostjo posameznega pokolenja. Vse evropske vojne so povzročile to naraščanje, ki je pozneje pojemale v teku mirnejših, urejenih let. Tudi nekadilci, ki so odrinili na fronto leta 1914, so se kmalu navadili tobaka, ker jim je dozvedno kraj- šal dolgčas, lakoto in obup. Pred vojno je prišlo letno na vsakega prebivalca USA po 142 cigaret. Leta 1931 je narasla ta številka na 840. Med vojniki, ki so se povrnili iz Fran- coske, ni več nobenega nekadilca. Posnemali so drug drugega na fronti, dokler se niso eprijeli poprej nepoznane razvade. V sestra- danih evropskih deželah je bil ta pojav še izdatnejši. Tobak je bil redko, drago plačano blago. Nekadilci, ki so gledali, kako se mu- čijo kadilci s suhim listjem ali zelišči, so domnevali, da pomeni pravi tobak velik užit- tek in ga hiteli pri prvi priliki poskusiti. Zato je med sedanjo mladino zopet vedno več kadilcev.

Preklie. Podpisani Kocijančič Jože, Dobrunje št. 87, preklieujem kot neresnične in obžalujem vse žalitve, katere sem izrekel dne 19. julija 1934 ali kdaj prej pred svojo hišo v Dobrunjah proti Prepeluh Antonu, Dobrunje št. 9. Zahvaljujem se gospodu Prepeluh Antonu, da je odstopil od ka- zenskega pregonu proti meni. — Ljubljana, dne 31. julija 1934. — Kocijančič Jožef.

VABIMO VAS!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

1.—10. IX. 1934

Železniška izkaznica za 50% popust na želez- nicah se dobi na vseh postajah po **Dia 2-**

40.000 m² — 15 razstav:

Glasbena — umetniška — bigijenska — in- seljenska — ribarska — perlatnine, koz, ovca, psov — arhitektonska — »Weekend« — tr- niška — pobištvo — radio — živila

Festival Slovanskih plesov

Tekmeranje harmonikarjev
Velikomestno zabavišče

Zena zobozdravnika: »Kaj naj dame ma- teri za god?«
Zobozdravnik: »Reci ji, da ji bom bres- plačno zobe populil.«

MANUFAKTURO

za lesen, tudi na hranilne knjige
Združene zveze in drž. uradnikom u- obroke tudi ugodno

OBLAČILNICA za Slovenijo
na Tyrševi cesti 29.

»Natakar, kaj je to? V moji juhi plavan dve mrtvi muhi.«

Natakar: »Ni mogoče, kako bosta plask- če pa nista več živi?«

Zahtevajte povsod provotratno

pšenično moko

znamke »UNION« Stari Sivac komisajska zaloga, Ljubljana, Janežičeva 13. — Zahtevajte povsod.

Oče: »Kako to, da te vedno zalotim pri branju romanov, mesto da bi se učil!«

Sin: »Zato, ker imate gumi na petah!«

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi smetnosti prebranjevanja

ki je za vsakoga rešila. Ona more pomagati vsakega sa- čina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočaj znojenje in kašelj prenehata, težje telesa v- zvišje ter po popolnem stasovanju bolezen prečasta.

Resni moške

ozdravilnik vede potrjuje prednost te moje metode je- so radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prebranjevanja, tem bolj.

Popolnoma zastoni!

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega, ker ima mo- zelnost sam!

10.000 komadov za brezplačno

razpoložljive, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi- prirediti med one srečne!

Zbiralnica za pošto

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln

Ringbahnstrasse 24, Abt. 488